

Νεότεροι χρόνοι

Ένα αεράκι ελευθερίας που γίνεται επαναστατικός άνεμος

Τα πρόσωπα της Επανάστασης

- **Εργασία:** (ατομική ή ομαδική)
- *Ποιο μπορεί να είναι για σας το πρόσωπο της Αμερικανικής ή Γαλλικής επανάστασης ;*
- *Αναζητήστε ένα ιστορικό πρόσωπο, ή δημιουργήστε μια εικόνα που για σας εκφράζει αυτά που έχει αισθανθεί ή κατανοήσει για αυτά τα δύο γεγονότα σταθμούς του νεότερου κόσμου.*
- *Μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες ελεύθερα ή να επικεντρωθείτε στο βιβλίο και σε όσα αντιληφθήκατε από το μάθημα.*

- Χρειάζεται μια εικόνα (ή ακόμα και ένα πολυμεσικό αρχείο που να μην υπερβαίνει τα 4 λεπτά),
- είτε εκτύπωση – απόσπασμα είτε δική σας δημιουργία
- Που να συνοδεύεται από μια παρουσίαση με δικό σας κείμενο που να αιτιολογεί την επιλογή σας. Το σκεπτικό σας και τα συναισθήματά σας.

Marquise
De
Michelet,

μετάφρασε
στα γαλλικά
το Principia
Mathematica
του Νεύτωνα

Συνδέθηκε με
το **Βολταίρο**,
έγραψε έργα
επηρεασμένα
από τον Λοκ,
τον
Λάιμπνιτς,
τον
Νεύτωνα..

Το
γραφείο
της

«η Δημοκρατία δεν έχει ανάγκη από επιστήμονες»

- Η Γαλλική Επανάσταση έφερε το τέλος στη δράση και στη ζωή του **Λαβουαζιέ**. Ύστερα από καταγγελία του Μαρά, που όπως λέγεται είχε προσωπικούς λόγους να τον αντιπαθεί, κλείστηκε στη φυλακή με 27 άλλους εκμισθωτές φόρων ως συνωμότης. Η δίκη του ήταν σύντομη, και ο πρόεδρος του δικαστηρίου τον καταδίκασε σε θάνατο, προσθέτοντας μια φράση που έμεινε ιστορική: «η **Δημοκρατία δεν έχει ανάγκη από επιστήμονες**». Εκτελέστηκε (κατατομήθηκε) στη λαιμητόμο στις 8 Μαΐου 1794.[11]

Λαβουαζιέ, «ο πατέρας της σύγχρονης Χημείας»

- Λαβουαζιέ αναφέρεται συχνά ως ο πατέρας της σύγχρονης Χημείας.. Πέτυχε να ανατρέψει τις λαθεμένες απόψεις των συγχρόνων του και έβαλε τις βάσεις για τις ανακαλύψεις των δυο επόμενων αιώνων.
- Από τις πάμπολλες συνεισφορές του Λαβουαζιέ στη χημεία είναι η ονομασία του οξυγόνου, καθώς ήταν ο πρώτος που κατανόησε τη χημική και βιολογική λειτουργία του στοιχείου αυτού και μελέτησε το φαινόμενο **της ζύμωσης και της αναπνοής**. Στον Λαβουαζιέ αποδίδεται και ο καθορισμός σημαντικών όρων, όπως οξείδια, οξέα, άλατα, που μέχρι σήμερα χρησιμοποιούνται στη χημική ορολογία.
- Σε αυτόν οφείλονται επίσης **η ανακάλυψη της διατήρησης της μάζας**, η διάκριση ανάμεσα σε απλά και σύνθετα σώματα, η κατάρρευση της θεωρίας του φλογιστού, **η ανακάλυψη του αζώτου ως συστατικού του ατμοσφαιρικού αέρα**, **η εφεύρεση του χημικού ζυγού και ο διαχωρισμός του νερού στα συστατικά του.**[13]

Ντυμουλέν, δημοσιογράφος και τυπογράφος

- Γιος ειρηνοδίκη, από τα πρόσωπα που πρώτα οραματίστηκαν τη Γαλλική Επανάσταση, παντρεύτηκε μια κοπέλα με την οποία αγαπιούνταν πολύ, αντάλλαξαν γράμματα που έμειναν στην ιστορία για την αντοχή μιας αγάπης μέσα σε δύσκολους καιρούς, πολύ φίλοι με τον Ροβεσπιέρο που τον πάντρεψε, ανέβηκε στη Γκιλοτίνα τον Απρίλιο του 1794.

`Σαρλότ Κορντέ (;) η δολοφόνος του Μαρά

Ολυμπία ντε Γκουζ (1748 – 1793)

- *Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Γυναικών και της Γυναίκας Πολίτη.*
- Υποστήριζε την παράταξη των Γιρονδίνων, ενάντια σε Μαρά και Ροβεσπιέρο, κατατομήθηκε τον Ιούλιο του 1793

Διαφωτισμός

Five Influential Ideas from the Enlightenment

Opposition to absolute monarchy

No ruler should have unlimited power.

Separation of powers

Power should be distributed across different branches of government.

Liberty and individual rights

All men possess natural rights to life, liberty, and property.

Equality

All men are created equal and no one should be born into more power than another.

Free-market capitalism

Governments should allow markets to operate with minimal regulations.

Η επίδρασή του ολοκληρώνεται

Στην Αμερικανική Επανάσταση (4^η Ιουλίου 1776)

Στη Γαλλική Επανάσταση (14 Ιουλίου 1789)

Και στη Βιομηχανική Επανάσταση (Αγγλία, 18ος)

Βασική επίδραση στη γέννηση του Διαφωτισμού:

Η πολιτική σκέψη και πράξη της αρχαίας Ελλάδας και Ρώμης- κλασικισμός του 18^{ου} αιώνα

Αλλά όχι μόνο...

Ιδέες και γεγονότα του 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα

(Ανάπτυξη της Αγγλίας, φιλόσοφοι όπως ο Τζων Λοκ, η ανάπτυξη της επιστήμης και τεχνολογίας (Γαλιλαίος, Νεύτων, Κέπλερ...) η επέκταση των ευρωπαϊκών χωρών στις αποικίες, οι πόλεμοι ανάμεσα σε Καθολικούς και Προτεστάντες ...)

Επίδραση της κλασικής Ελλάδος – κλασικισμός του 18^{ου} αιώνα

18^{ος} αιώνας

- Διαφωτισμός
- Αμερικανική Επανάσταση (1776)
- Γαλλική Επανάσταση (1789)
- Εμπόριο
- Κοινότητες (στην Όθωμανική αυτοκρατορία)
- Απολυταρχία (και Φωτισμένη Δεσποτεία)
- Έμφαση στη Λογική
- Στην Πειθώ
- Στη διάκριση των εξουσιών
- Στην Κλασική Ελλάδα

Αργότερα επίδραση του Μεσαίωνα – ρομαντισμός του 19^{ου}

19^{ος} αιώνας :

- ο αιώνας των **κινήματων** (Εξέγερση, Επανάσταση)
- Απελευθερωτικών
- Και πολιτικών – κοινωνικών

- **Πατρίδα** – πατριωτισμός- εθνικισμός-
- Κοινοβουλευτική **δημοκρατία**
- **Σοσιαλισμός (1848)**

19^{ος} αιώνας

Ο αιώνας της Βιομηχανικής
Επανάστασης

Ο αιώνας των Επανάστασεων

Λέξεις κλειδιά για το Διαφωτισμό

- Ορθός λόγος (λογική, ορθολογισμός) (σελ. 160 2^η στήλη, β)

Για την ανάλυση της κοινωνίας αλλά και τις προτάσεις για βελτίωση, αλλαγές

- Σελ. 162 (Ρουσσό), σελ.σελ. 163, σελ. 164 1^η στήλη, 1^η παρ.
- Φύση: φυσικά δικαιώματα, ίσοι από τη φύση, φυσική διαδασκαλία
- Αρετή: κριτήριο για τις πράξεις το ενδιαφέρον για τον πλησίον, το κοινό καλό

Λέξεις κλειδιά για τον 19^ο αιώνα

- Ελευθερία
- Πατρίδα
- Επανάσταση

Πολίτης

Λέξεις κλειδιά για τον 19^ο αιώνα

- Πρόοδος
- «Λευκός»
- Μέλλον
- Δυτικός πολιτισμός
- Ιδέες
- Ουτοπία

Όλα αυτά έγιναν ως

- Μια μακρά πορεία (με επίκεντρο την «Ευρώπη» - «Δύση»)
- Από το φεουδαρχικό σύστημα στους νεότερους χρόνους (μετά τον 11^ο αιώνα στην Ευρώπη, σταδιακά..)
- Και κυρίως μετά την Αναγέννηση, Ανακαλύψεις, Μεταρρύθμιση.

Τους 12^ο – 17^ο αιώνες σταδιακή εξέλιξη:

- Από τον φεουδάρχη βασιλιά (χαλαροί δεσμοί μεταξύ Βασιλιά και άλλων φεουδαρχών)
- Από ένα σύστημα σχέσεων εξάρτησης, ανταλλαγών και συνεργασιών (φεουδαρχία, σελ. 48-49)
- Από τους φεουδαρχικούς στρατούς , με αγρότες και ιππότες
- Στον Απόλυτο Μονάρχη
- Στο εθνικό – συγκεντρωτικό κράτος
Στον εκχρηματισμό της οικονομίας (χρήμα – νόμισμα) (σελ. 60-61, 124-25, σελ.167-168)
Κρατικός παρεμβατισμός (μερκαντιλισμός) (σελ. 168)
- Κρατικός στρατός αφοσιωμένος στο βασιλιά

1^ο ΒΗΜΑ: Οι φεουδάρχες (κόμητες- βαρώνοι, επίσκοποι) πρώτοι δίνουν δικαιώματα στους υποτελείς και κρατούν αυτοί τα προνόμιά τους (φόροι) π.χ. δημιουργία (κωμο) πόλεων στη γη τους και φορολόγηση των κατοίκων...

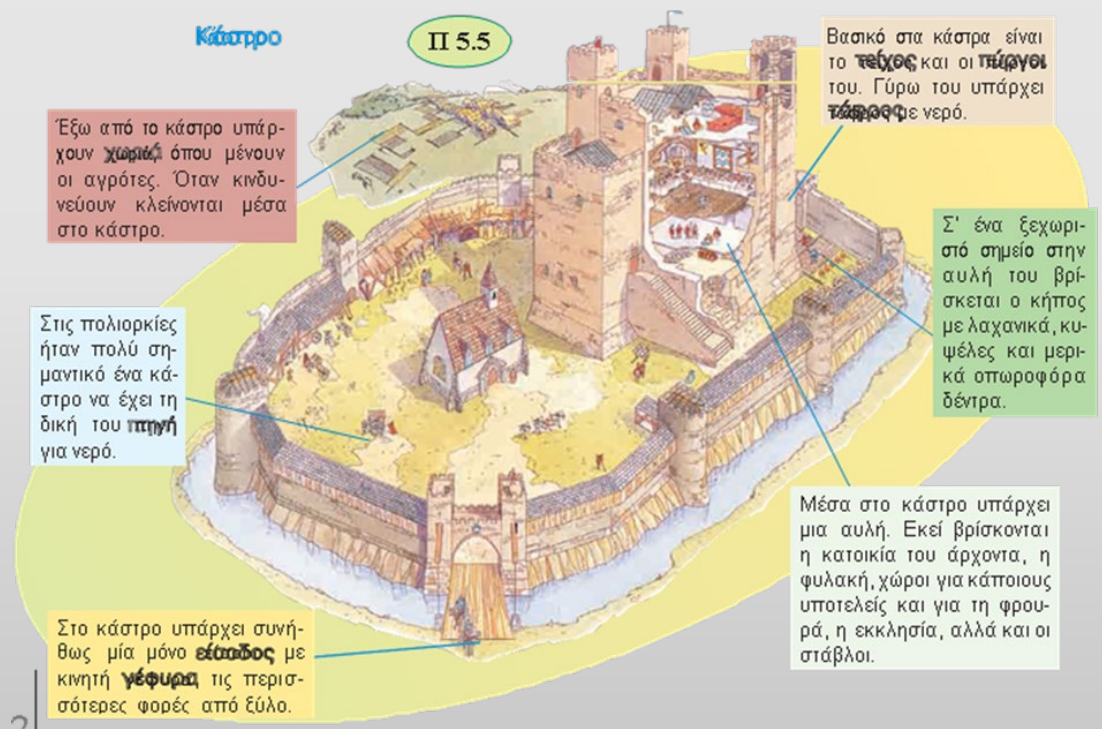
Φεουδαρχική ύπαιθρος αγροτική

- Βαθμιαία οι φεουδάρχες(άρχοντες) αντιλήφθηκαν ότι μπορούσαν να ενισχύσουν την εκμετάλλευση της περιουσίας τους, βελτιώνοντας τις συνθήκες διαβίωσης των υποτελών τους, ευνοώντας την αύξηση του πληθυσμού ή επιτρέποντας μερική αυτονομία στην αγροτική παραγωγή (καταμερισμός εργασίας= εξειδίκευση, π.χ μυλωνάς)

Νέα κοινωνία πόλεων (αστική)

- Στη διάρκεια του 11ου και 12ου αιώνα, αναπτύσσεται ένα απελευθερωτικό ρεύμα που βελτιώνει τη νομική υπόσταση των αγροτών, με την αντικατάσταση των αγγαρειών από ένα φόρο και την παροχή χαρτών που καθόριζαν ένα σταθερό ποσό για τις κυριότερες οφειλές. Τον 12ο αιώνα οι άρχοντες ίδρυσαν πόλεις και χωριά στα οποία παρείχαν χάρτες(charta) δικαιωμάτων, . Στις πόλεις η εξειδίκευση αναπτύχθηκε...

Σελ. 59

Από το Μεσαίωνα στους νεότερους χρόνους

- Πολιτικές αλλαγές:

- Από τον φεουδάρχη βασιλιά

- Και τους φεουδάρχες ευγενείς – τοπικούς άρχοντες (λόρδους, κόμητες, βαρώνους) στα κάστρα και τις περιοχές τους (σελ. 49)

Στον βασιλιά της συγκεντρωτικής (Απόλυτης) Μοναρχίας και τους ευγενείς του, η αυλή του βασιλιά (Παλάτι Βερσαλιών)

- Και από εκεί στη διάκριση εξουσιών, Φωτισμένη δεσποτεία, Συνταγματική Μοναρχία (Μεγ. Βρετανία), Αβασίλευτη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία (Η.Π.Α)
- Και μετά στο σύγχρονο (συγκεντρωτικό) κράτος

Οικονομία – ιδέες- τεχνολογία (εξελισσονται μαζί) έως τη Βιομηχανική Επανάσταση (τέλη του 18^{ου} αιώνα, πρώτα στην Αγγλία)

σελ.167

- Οικονομικές:
- Από τη **φεουδαρχία** (αγροτική παραγωγή)
- Στο εμπόριο και τη **βιοτεχνία**
- (**18^ο βιομηχανία**) (σελ. 167)
- Σταδιακά
- Πέρασμα **στον καπιταλισμό**
- (πρώτα εμπορικό (**Ανακαλύψεις, συγκέντρωση κεφαλαίων**, σελ. 125, 1η στήλη, και 167) και έπειτα **βιομηχανικό= επένδυση κεφαλαίων**)
- (επίδραση **και των Ανακαλύψεων**)
- (οικονομικές θεωρίες σελ. 167, 168)

- Κοινωνικές αλλαγές
- Από το φεουδαρχικό κτήμα
- Από την υποταγή στο φεουδάρχη
- Στην πόλη
- (*«ο αέρας της πόλης ελευθερώνει»*)
- Στη διεκδίκηση δικαιωμάτων από τους φεουδάρχες (σελ. 88-89γ)
- (εξεγέρσεις = κρίση φεουδαρχίας (σελ. 88/89) *«Όταν ο Αδάμ έσκαβε και η Εύα έκλωθε, πού βρισκόταν ο άρχοντας;»*).
- Σταδιακή ανάπτυξη αστικής τάξης (125σελ. 167)

Κοινωνικοοικονομικές αλλαγές

- Από την υποταγή, τους περιορισμούς, τις αγγαρείες... αλλά και την προστασία που είχε ο **αγρότης** στα πλαίσια του φεουδαρχικού συστήματος
- Από τους οικονομικούς περιορισμούς της φεουδαρχίας και της απολυταρχίας αργότερα (μερκαντιλισμός, σελ. 168, 1^η στήλη)
- Στην ελευθερία και ευθύνη για τον εαυτό του στις **πόλεις**.
- Στον οικονομικό φιλελευθερισμό laissez faire – laissez passer του Άνταμ Σμιθ (σελ. 168)

Πολιτιστικές αλλαγές:

- Από τη μονομέρεια της θρησκευτικής **μεσαιωνικής σκέψης** (σελ. 115, 116) και με τη βοήθεια του ανθρωπιστικού κινήματος
- (Πρόδρομοι: Δάντης, Πετράρχης, Βοκκάκιος)
- Από τον μεσαιωνικό τρόπο αντίληψης της θρησκείας, του Θεού και του Κόσμου
- Από το χειρόγραφο
- Από τη μελέτη των αρχαίων σοφών σε θεωρητικό επίπεδο
- Σε ένα πνεύμα πιο φιλελεύθερο δημιουργικό, ερευνητικό. Μια προσωπικότητα πολύπλευρη, δραστήρια σωματικά και πνευματικά, πίστη στις δυνάμεις του ανθρώπου, ευθύνη για τον κόσμο που δημιουργεί (καθολικός άνθρωπος) σελ. 116-117)
- Στην αναζήτηση αυθεντικής πίστης και ανάδειξης του ανθρώπινου στοιχείου στο επίκεντρο της ζωής
- Στο τυπωμένο βιβλίο (σελ. 118-9)
- Στην άντληση από τα αρχαία κείμενα αξιών για το παρόν και το μέλλον (ανθρωπισμός σελ. 116-7, Καθολικός άνθρωπος)
- Παρατήρηση και το Πείραμα (σελ. 118, 1^η στήλη, 1^η παρ.

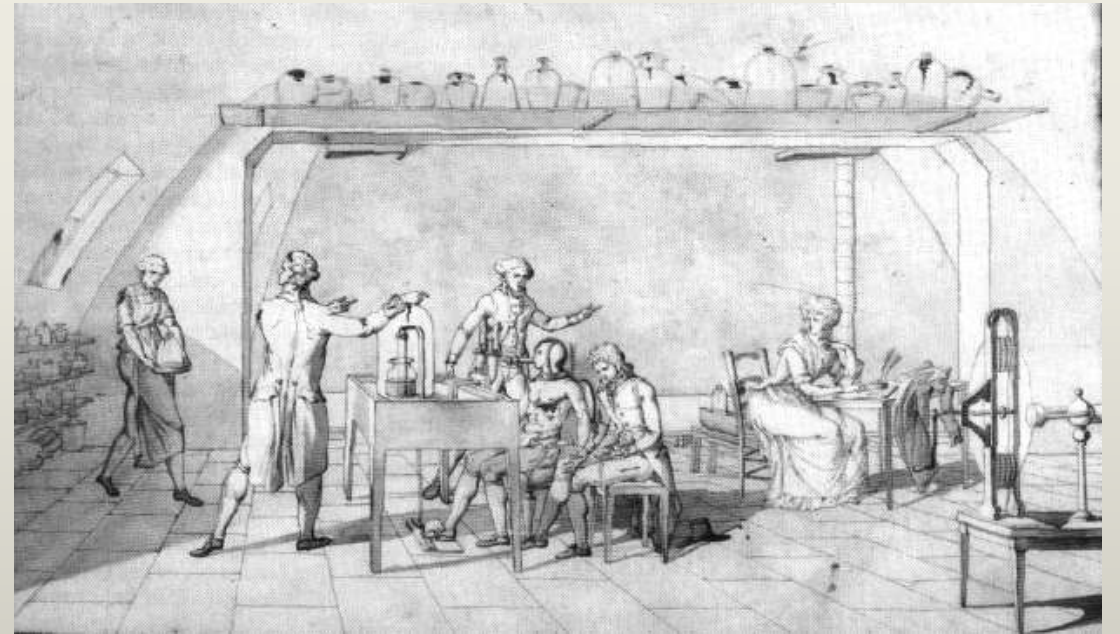
Πολιτιστικές αλλαγές: Από το Μεσαίωνα στους Νεότερους χρόνους

- Από τη μεσαιωνική θρησκευτικότητα
- Από το τοπικό
- Από την υπακοή
- Από το συλλογικό πνεύμα της φεουδαρχίας
- Από τη μεσαιωνική στασιμότητα και κυκλική αντίληψη του χρόνου
- Από τη δεισιδαιμονία και τους φόβους του μεσαιωνικού ανθρώπου (βλέπε και Μαύρος Θάνατος, σελ.88γ)
- Από την αποδοχή της κοινωνικής ανισότητας
- Στη σημασία της παιδείας (Έρασμος, σελ. 118, 1^η στήλη, 1^η παρ. και Διαφωτισμός, (σελ. 162, 164)
- Στο παγκόσμιο (Ανακαλύψεις)
- Στις πρωτοβουλίες (σελ. 60-61) Αναγέννηση(καθολικός άνθρωπος) (Ανακαλύψεις, 121-122/124-126) (Μεταρρύθμιση 127-132)
- Στην πίστη στο άτομο και τις ιδέες του (Μεταρρύθμιση 132 σελ.)
- Στην ιδέα της προόδου (σελ. 164, 1^η στήλη, 1^η §)
- Στην Ιδέα της ευτυχίας
- Στην ιδέα της (φυσικής) ισότητας (162, σελ.)

Από τον **ιπποτικό έρωτα** (λατρεία)
στον κ. **Λαβουαζιέ** και τη γυναίκα του
(κοινά ενδιαφέροντα- συνεργασία)

Από την Αλχημεία (αραβική λέξη) στη Χημεία

Τι είναι η απόλυτη μοναρχία (σελ. 160 και επί πλέον για

κατανόηση της έννοιας)

ο μονάρχης εξουσιάζει τα πάντα,
νόμος είναι η προσταγή του
Μονάρχη

Κατέχει τα πάντα , στο βασίλειό
του, ό, τι κατέχουν κληρικοί και
λαϊκοί

Απολυταρχία

έχει φυσικό δικαίωμα -
Κληρονομική διαδοχή

Μεξουσία του επικυρώνεται από
το Θεό, έχει θείο δικαίωμα να
είναι μονάρχης

εξίσωση Μονάρχη -
Κράτους

- όπως ο βοσκός και τα πρόβατα
- Δεν χρειάζεται συναίνεση
- Με την επίδραση του Διαφωτισμού και της Γαλλικής Επανάστασης, όπως ένας πατέρας ξέρει και φροντίζει για το καλό των παιδιών του: Φωτισμένη Δεσποτεία

(Βαθμιαία) η έννοια του
Κράτους όλο και πιο
απρόσωπη

- Η θεωρία του απολυταρχισμού απέτυχε , αλλά ακόμα και σήμερα καθορίζει στη βάση της τις αντιλήψεις μας για την έννοια κράτος
- Ιστορική εξήγηση της Απολυταρχίας: Η εξασθένηση της φεουδαρχίας , βαθμιαία, από το 12 ο αιώνα και μετά λόγω του εκχρηματισμού της οικονομίας

Πότε δημιουργήθηκε;

- Με την υποχώρηση της φεουδαρχίας από το 12^ο αιώνα και τον βαθμιαίο εκχρηματισμό της οικονομίας
- (σελ. 59-61, 160 και 167)

Το εμπόριο θέλει νόμους ευρύτερα από τους τοπικούς

- (σελ.59-60-61) Μετά τη γεωργική επανάσταση στην Ευρώπη, το πλεόνασμα της παραγωγής, τις εμποροπανηγύρεις για να πουληθεί το πλεόνασμα, τη δημιουργία των πόλεων πάνω στη γη των φεουδαρχών γύρω από τις εμποροπανηγύρεις, την ανάπτυξη του εμπορίου, τὰ δίκτυα πόλεων και δρόμων λόγω του εμπορίου, τις εφευρέσεις, ανεμόμυλοι, πυξίδες, καράβια κόγκες, το θαλάσσιο εμπόριο, τους πρώτους τραπεζίτες, **και την όλο και μεγαλύτερη χρήση νομίσματος, (εκχρηματισμός της οικονομίας),** τις ναυτικές εταιρείες.

Ο «Βασιλιάς Ήλιος» (1638 – 1715) – Βερσαλίες (1682)

Στις Βερσαλίες οι παλιοί φεουδάρχες χάνουν την επαφή με τη γη τους . Ζουν στην «αυλή» του Βασιλιά (αυλικοί)- Αγωνίζονται για ένα αξίωμα, την εύνοιά του.

Το θείο δικαίωμα στην απολυταρχία

Η σύνδεση με την «ελέω Θεού μοναρχία»

- Από την εποχή του Πιπίνου (754), πριν τον Καρλομάγνο, η ανασφαλής τότε κεντρική εξουσία έχει ανάγκη την παπική ευλογία για να στηριχτεί ο θρόνος, και ο Πάπας αντλεί δύναμη και έχει προστασία από τους Φράγκους, κυρίως, βασιλιάδες. (σελ. 27)
- Στέψη του Καρλομάγνου στον Άγιο Πέτρο, τα Χριστούγεννα του 800 μ.Χ. ως αυτοκράτορα του Ρωμαϊκού κράτους. (σελ.27)
- Οκτώ αιώνες μετά η Απόλυτη Μοναρχία εξελίσσει την ιδέα της «ελέω Θεού» Μοναρχίας
- Και τη σχέση με τον Πάπα (ιδιαίτερα μετά τη Μεταρρύθμιση)

Αγγλία (Βασίλισσα Ελισαβέτ Α (1533 – 1603) **Ένδοξη**
Επανάσταση(σελ.160, 181 στο τέλος) (Συνταγματική Μοναρχία (1688)
Ενοποίηση των Κοινοβουλίων Αγγλίας - Σκωτίας 1707 = μεγάλη
Βρετανία

Δύο μεγάλες οικογένειες βασιλιάδων στην Ευρώπη- Κληρονομική διαδοχή- Επιγαμίες

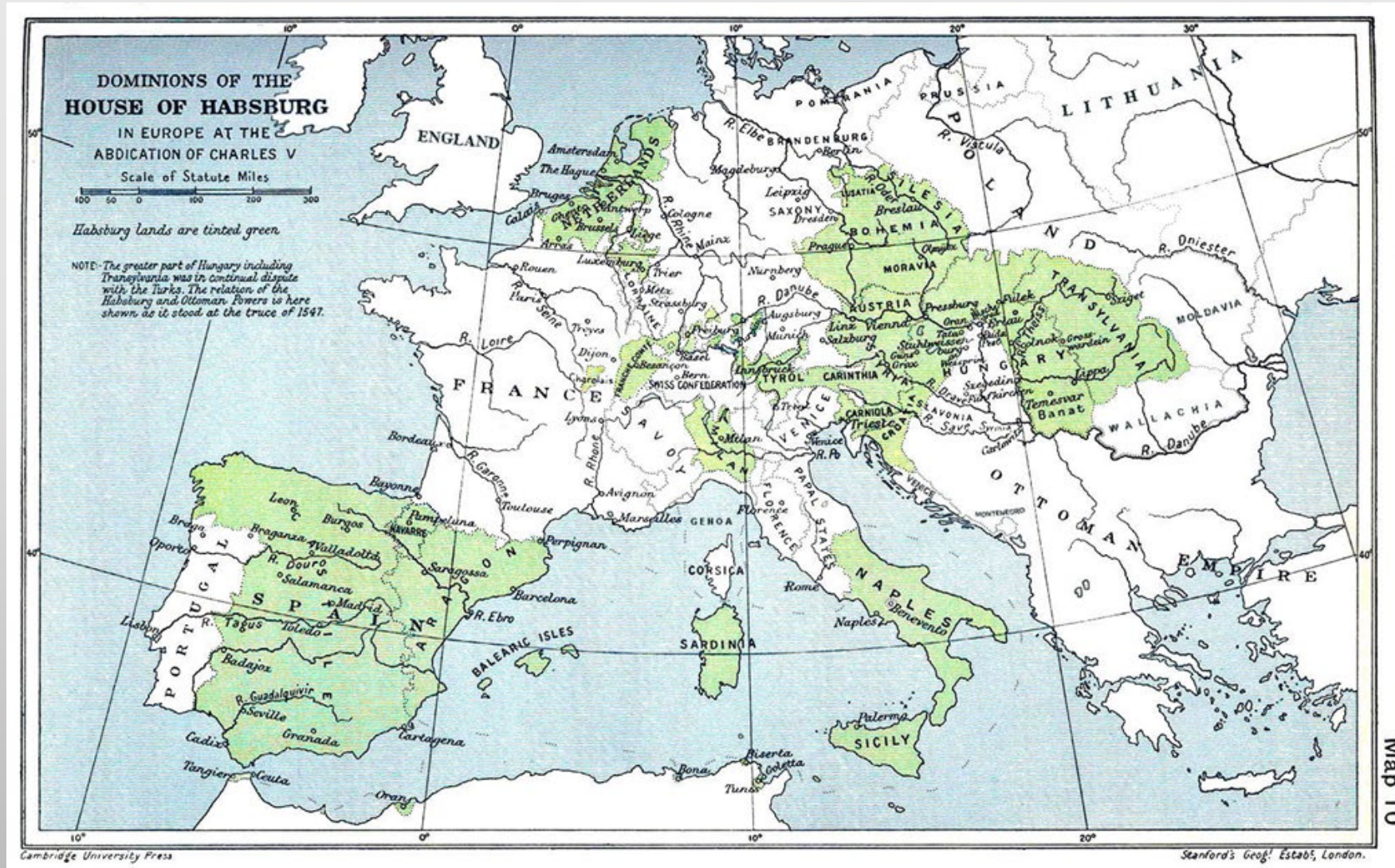
- Βουρβώνοι (οίκος- δυναστεία)

- παλιοί υποτελείς στον φεουδάρχη της Μπουρζ, στη Βόρεια Γαλλία, έφτασαν να γίνουν βασιλιάδες της **Γαλλίας** (από τον 12 και 13^ο αιώνα και μετά..)
- Κλάδος τους βασίλευσε στην Ισπανία , Λουξεμβούργο, Σικελία..

- Αψβούργοι (οίκος – δυναστεία)

- Αρχικά φεουδάρχες στη σημερινή Ελβετία (το κάστρο τους)
- Βασίλευσαν **στη Γερμανική** αυτοκρατορία του Ρωμαϊκού Έθνους από το 15^ο αιώνα και μετά, **Αυστρία και Ισπανία** μετά το θάνατο του Φερδινάνδου και της Ισαβέλλας (που ήταν οι χρηματοδότες Κολόμβου) μέσω γάμου με την κόρη τους.

Κάρολος Ε' (Εποχή Λούθηρου σελ. 128-9 σελίδες) Κάρολος Κουίντος και το βασίλειό του τον 16^ο αιώνα

Ολλανδία

- Τέλη του 16^{ου} αιώνα η Ολλανδία αποσπάται από την καθολική Ισπανία. (σελ. 131)
- Ιδρύει ένα ομοσπονδιακό κράτος, θα λέγαμε σήμερα, που το αποτελούσαν **επτά επαρχίες («Δημοκρατία των Ηνωμένων Επαρχιών»)**
- Κάθε επαρχία είχε τη δική της βουλή και κυβέρνηση, αλλά υπήρχε και μία βουλή και μία κυβέρνηση για ολόκληρο το κράτος, ομοσπονδιακή.
- Η Ολλανδία δεν ήταν μοναρχία. Στην πολιτική της ζωή κυριαρχούσαν οι αστοί, δηλαδή οι πλούσιοι κάτοικοι των πόλεων.
- Χαρακτικό του 1786 που δείχνει τις επτά ενωμένες επαρχίες που αποτελούν την Ολλανδία.

Αντιστοιχηση:

- **Το κράτος είμαι εγώ.**
- Αυτοί οι νόμοι αφορούν όλο το κράτος και όχι μόνο κάποιες επαρχίες του.
- Ως βασιλιάς, είμαι ο πρώτος υπηρέτης του λαού μου.
- Διαφωνώ με όλα όσα λέτε και δεν ψηφίζω τις προτάσεις σας.
- Εμείς και 25 άλλες οικογένειες κυβερνάμε αυτό τον τόπο εδώ και αιώνες.
- Βρετανός βουλευτής
- Ολλανδός βουλευτής
- **Απόλυτος μονάρχης**
- Βενετός αριστοκράτης
- Φωτισμένος δεσπότης

Η Απόλυτη Μοναρχία

- Πρώτο βήμα για τη δημιουργία των εθνών κρατών
- Επιδίωξη ομοιογένειας στο εσωτερικό
- Κυριαρχίας στις σχέσεις με τα άλλα έθνη
- Εθνικός στρατός (στην αρχή αφοσιωμένος στο βασιλιά)
- Πρώτο βήμα για την έννοια του σύγχρονου κράτους
- Απρόσωπη εξουσία
- Γραφειοκρατία
- Οργάνωση διοίκησης

Όταν οι ιδέες του Διαφωτισμού γίνονται πράξη:

- Αμερικανική Επανάσταση

- Γαλλική Επανάσταση

Φιλόσοφοι του Διαφωτισμού

- **Τζων Λοκ** (1632- 1704)(Αγγλία) Ισότητα, ελευθερία, δικαίωμα αντίστασης **πρόδρομος του Διαφωτισμού**
- **Βολταίρος** (Γαλλία) – Ελευθερία της έκφρασης
 - ανεκτικότητα (ανεξιθρησκεία και πνευματική)
- **Μοντεσκιέ** (Γαλλία) – Χωρισμός της κρατικής εξουσίας (απόλυτη μοναρχία) σε Εκτελεστική, Νομοθετική, Δικαστική
- **Ρουσό** (Γαλλία) – Κοινωνικό Συμβόλαιο , δηλαδή
(η ιδεολογική βάση της **λαϊκής** συναίνεσης στην εξουσία, ή και λαϊκής κυριαρχίας (ψήφος, εκλογές,), Ισότητα, Νόμοι

Αντιστοιχηση

- **Βολταίρος** (1694-1778)
- **Μοντεσκιέ** (1698 – 1755)
- **Ρουσσό** (1712 – 1778)
- Ρουσσό (1712 – 1778)
- Μπεκαρία (1738 – 1794) (σελ. 162, 2^η στήλη)
- Ντιντερό (1713- 1772) επικεφαλής ομάδας (σελ. 164, 1^η στήλη)
- **Άνταμ Σμιθ** (1723 – 1790) (σελ.168, 2^η στήλη)
- «Φιλοσοφικές επιστολές» (1734)
- «Λεξικό»
- «Το Πνεύμα των Νόμων» (1748)
- «Το Κοινωνικό Συμβόλαιο» (1762)
- «Αιμίλιος ή Περί Αγωγής» (1762)
- «Περί εγκλημάτων και ποινών»
- «Εγκυκλοπαίδεια» (1751 – 1772)
- Έρευνα για τα αίτια του πλούτου των Εθνών (1776)

Δύο χαρακτηριστικές έννοιες της εποχής (σελ. 164, 1^η στήλη, 1^η παρ.

- Η αρετή
- Η ευτυχία
- (νοιιάζομαι για το κοινό καλό και έτσι ολοκληρώνομαι ως άνθρωπος και πολίτης)
- Επιδίωξη ατομικής και συλλογικής προκοπής

Επίδραση της αρχαιοελληνικής «Πολιτείας» και της ρωμαϊκής «res publica» στην Αμερικανική και Γαλλική Επανάσταση

Πνύκα (Εκκλησία του Δήμου) το βήμα

Ο όρκος των Ορατίων – Δαβίδ (1784-85)

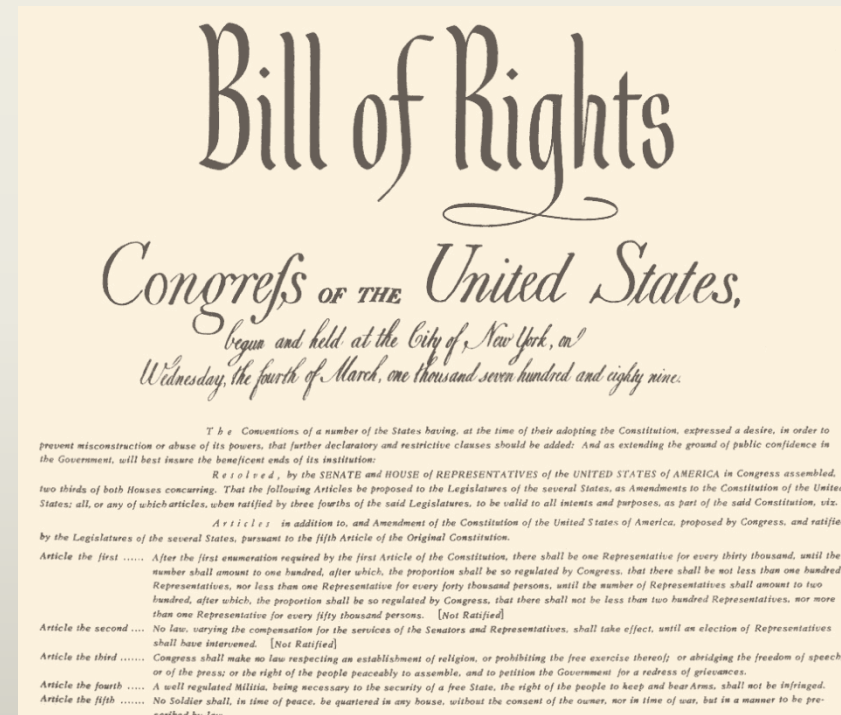
4 ΙΟΥΛΙΟΥ 1776

- Α: **Αμερικανική Επανάσταση** (ανεξαρτησία από την Αγγλία) (1765- 1783)
- Η ομόφωνη Διακήρυξη των δεκατριών (13) ενωμένων πολιτειών της Αμερικής ότι ανεξαρτητοποιούνται από την Αγγλία και σε ποιες αρχές θα βασίσουν το νέο Κράτος τους.
- Το συντάσσει ο Τόμας Τζέφερσον και πρόεδρος στη συνέλευση είναι ο Τζορτζ Ουάσινγκτον που θα γίνει και ο πρώτος Πρόεδρος των Η.Π.Α. (σελ. 172, και πηγή)

Η υπογραφή
της
Διακήρυξης
Ανεξαρτησίας
Φιλαδέλφεια
Βενιαμίν
Φραγκλίνος
Τόμας
Τζέφερσον

Υπογράφονται

Η αρχή της Αμερικάνικης Διακήρυξης (σελ.171 και 172)

- « Δεχόμαστε τις εξής αλήθειες ως αυταπόδεικτες, πως **όλοι οι άνθρωποι** δημιουργούνται ίσοι, και προικίζονται από τον Δημιουργό τους με συγκεκριμένα απαραβίαστα Δικαιώματα, μεταξύ των οποίων είναι **το δικαίωμα στη Ζωή, το δικαίωμα στην Ελευθερία, και το δικαίωμα στην επιδίωξη της Ευτυχίας.**
- *Πως για να εξασφαλιστούν αυτά τα δικαιώματα, ιδρύονται Κυβερνήσεις μεταξύ των Ανθρώπων, αντλώντας τις εύλογες εξουσίες τους από την συναίνεση των κυβερνημένων...»*

Οι ιδέες της Διακήρυξης Ανεξαρτησίας

Είναι επηρεασμένες από το πνευματικό κίνημα του Διαφωτισμού στην Ευρώπη του 18^{ου} αιώνα

18^{ος} αιώνας: «ο αιώνας των Φώτων»

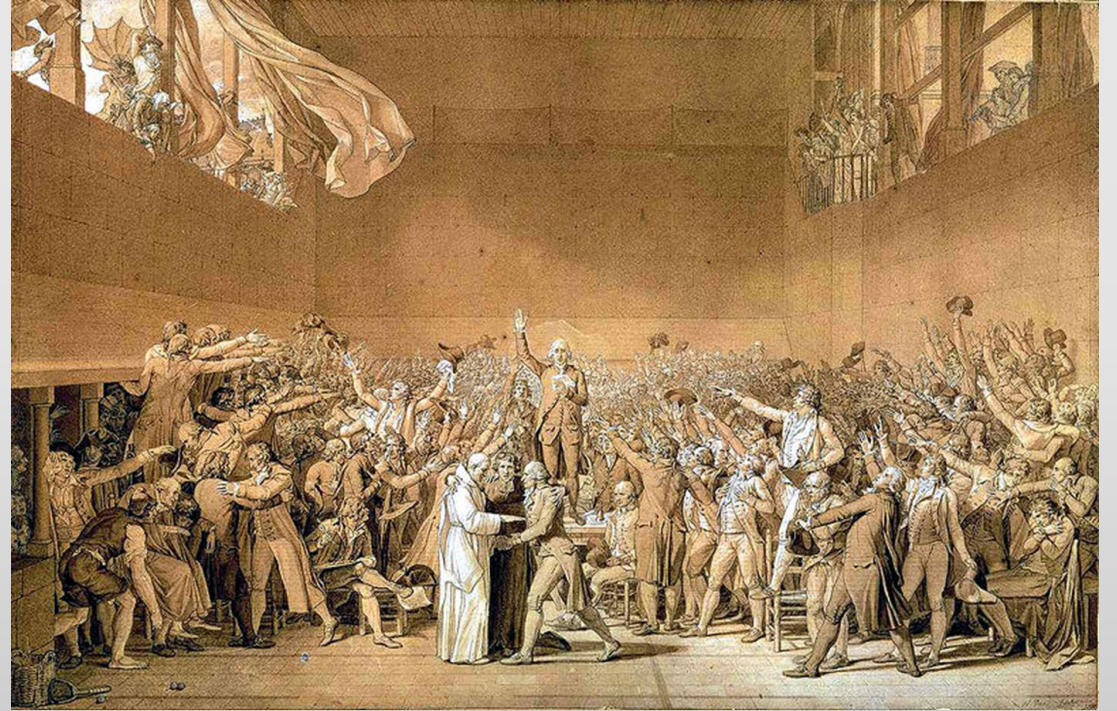
Enlightenment

1789

- Γαλλία
- Στο παλάτι
- Οι τρεις κοινωνικές τάξεις (κληρικοί, ευγενείς, και αστική τάξη) κάνουν **συνέλευση** σε μια αίθουσα του παλατιού(**αίθουσα του σφαιριστηρίου**) μετά την άρνηση του βασιλιά για μεταρρυθμίσεις

Η σύγκληση των Γενικών Τάξεων –Ο όρκος του σφαιριστηρίου =«**Δεν φεύγουμε αν δεν δώσουμε Σύνταγμα στη Γαλλία**» (σελ. 176, 2^η στήλη, 1^η πα

Όρκος του σφαιριστηρίου – 20 Ιουνίου 1789

Η κατάληψη της Βαστίλης - 14 Ιουλίου 1789

Η κατάληψη της Βαστίλης

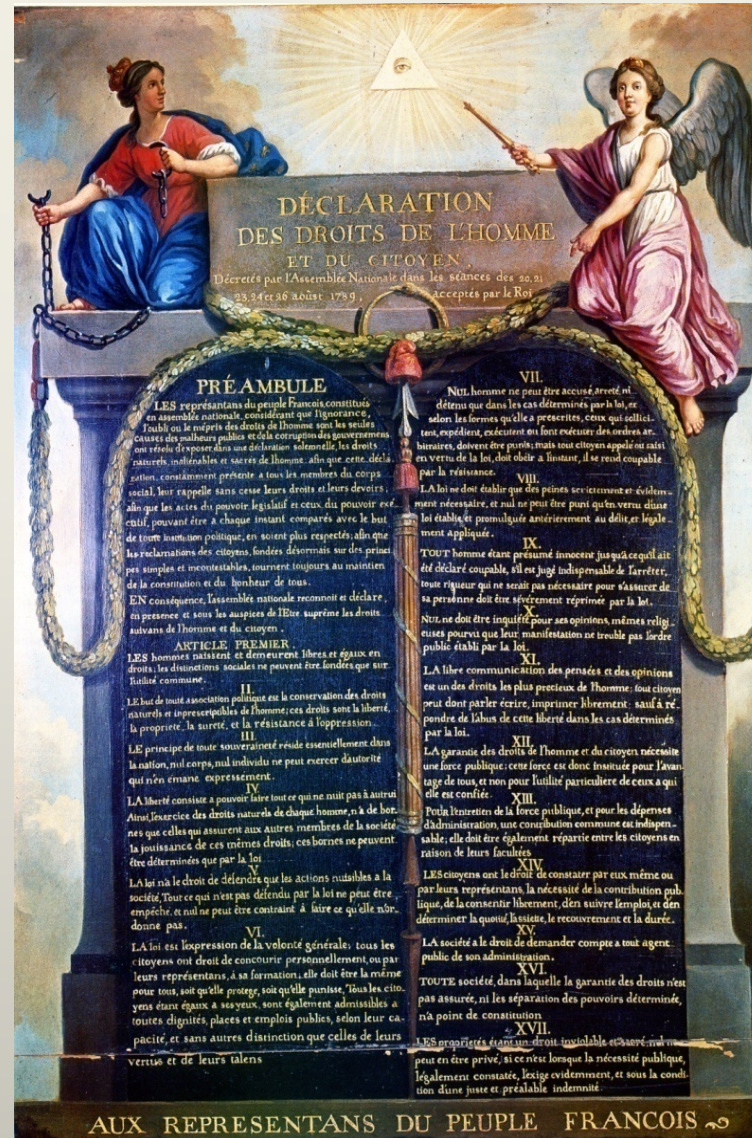
Ελευθερία

Ισότητα

Αδελφσύνη

Διακήρυξη των δικαιωμάτων – 26 Αυγούστου 1789

Διακήρυξη των Δικαιωμάτων

- Άρθρο 1 - **Οι άνθρωποι** γεννιούνται και παραμένουν ελεύθεροι, με ίσα δικαιώματα. Κοινωνικές διακρίσεις γίνονται μόνο με γνώμονα το κοινό συμφέρον.
- Άρθρο 2 - **Σκοπός κάθε πολιτικής ένωσης αποτελεί η διατήρηση των φυσικών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου.** Τα δικαιώματα αυτά είναι η ελευθερία, η ιδιοκτησία, η ασφάλεια και η αντίσταση στη βία.
- Άρθρο 3- **Το Έθνος** είναι η αποκλειστική πηγή κάθε εξουσίας. Καμία ομάδα ανθρώπων και κανένα άτομο δεν μπορεί να ασκεί εξουσία που δεν απορρέει από το Έθνος.
- Άρθρο 4 - **Ελευθερία σημαίνει το να μπορεί να πράττει το κάθε άτομο οτιδήποτε δε βλάπτει ένα άλλο άτομο.** Έτσι, η άσκηση των φυσικών δικαιωμάτων κάθε ανθρώπου θέτει σαν όριο το σημείο εκείνο, από το οποίο αρχίζει η άσκηση των ίδιων δικαιωμάτων για το άλλο άτομο. Το όριο αυτό δεν καθορίζεται παρά μόνον από το νόμο.

Και οι ιδέες της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη (σελ. 176, και πηγή)

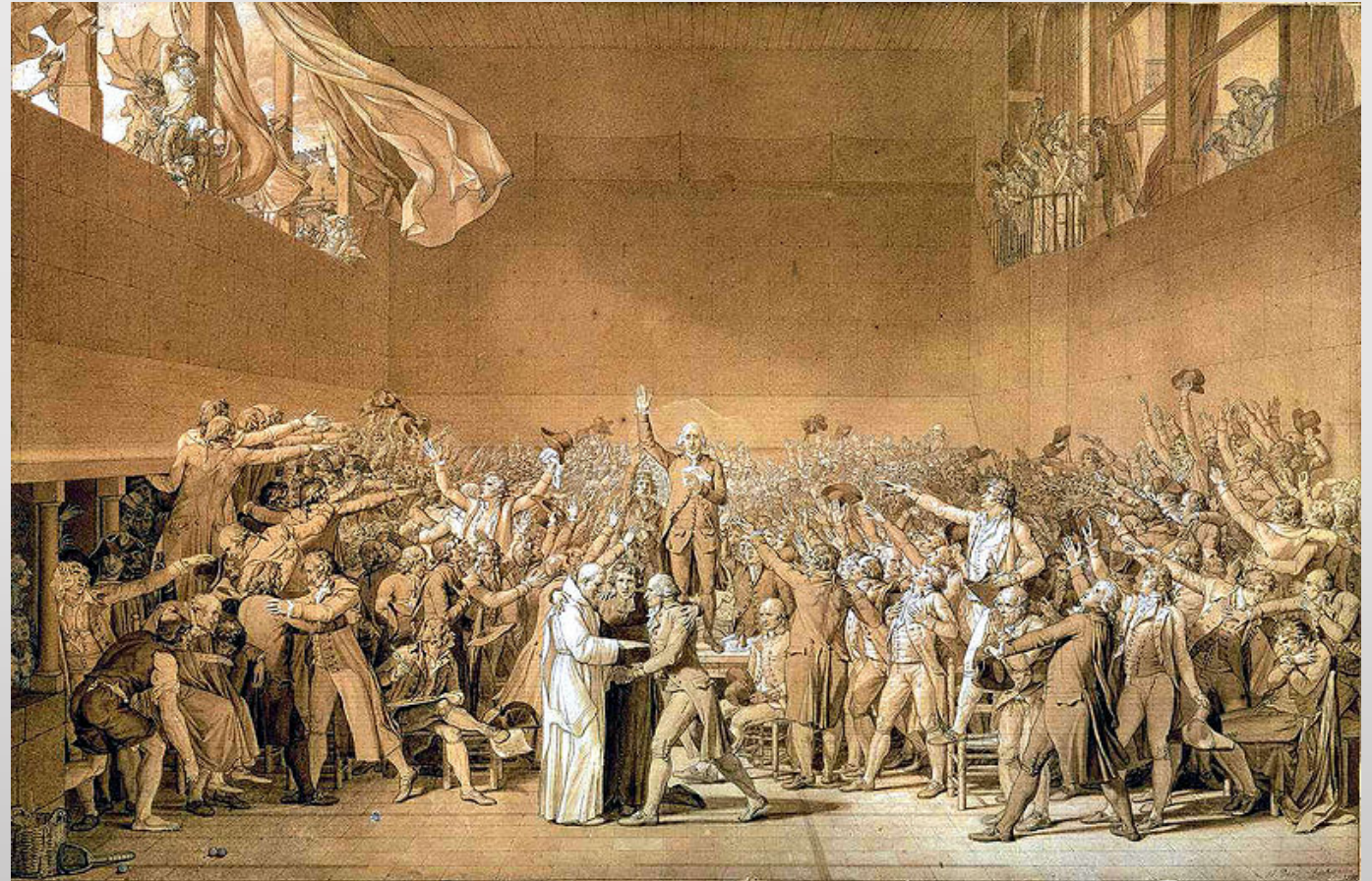
Είναι επηρεασμένες από το πνευματικό κίνημα του Διαφωτισμού στην Ευρώπη του 18^{ου} αιώνα

18^{ος} αιώνας: «ο αιώνας των Φώτων»

Enlightenment

Νταβίντ (1748-
1825) , ο ζωγράφος
της Γαλλικής
Επανάστασης

1785, Όρκος των Ορατίων - 1790,
«όρκος του σφαιριστηρίου»

Γαλλική Επανάσταση

Τα φορέματα 'ξεφουσκώνουν»

Ελληνική εσθήτα

MERVEILLEUSE EN TUNIQUE A LA GRECQUE.

Το αντρικό ντύσιμο απλοποιείται

Η διακήρυξη των δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη (σελ. 176)

- Ορθολογισμός
- πίστη στο Μέλλον
- Ευτυχία
- Ιδιοκτησία
- Δικαιοσύνη
- Δικαιώματα
- Αδελφοσύνη
- Ισότητα
- Ελευθερία

Γαλλική Επανάσταση

- Εκκλησία
- Κράτος
- Θρησκευτικές αρμοδιότητες (σελ. 181, 2^η στήλη)
- Κοσμική εξουσία (laïque)

**DÉCLARATION
DES DROITS DE L'HOMME
ET DU CITOYEN**

Décrétés par l'Assemblée Nationale dans les séances des 20, 21, 25, 26 et 27 août, 1789, et acceptés par le Roi

PRÉAMBULE

LES représentants du peuple François constitués en Assemblée Nationale, considérant que l'ignorance, l'oubli ou le mépris des droits de l'homme sont les seules causes des malheurs publics et de la corruption des gouvernemens, ont résolu de poser dans une déclaration solennelle, les droits naturels, inaliénables et sacrés de l'homme, afin que cette déclaration, constamment présente à tous les membres du corps social, leur rappelle sans cesse leurs droits et leurs devoirs; afin que les actes du pouvoir législatif et ceux du pouvoir exécutif, pouvant être à chaque instant comparés avec le but de toute institution politique, en soient plus respectés; afin que les réclamations des citoyens, fondées évidemment sur des principes simples et incontestables, courent toujours au maintien de la constitution et du bonheur de tous.

EN conséquence, l'Assemblée Nationale reconnoît et déclare, en présence et sous les auspices de l'Être suprême les droits suivans de l'homme et du citoyen.

ARTICLE PREMIER
LES hommes naissent et demeurent libres et égaux en droits; les distinctions sociales ne peuvent être fondées que sur l'utilité commune.

II.
Le but de toute association politique est la conservation des droits naturels et imprescriptibles de l'homme; ces droits sont la liberté, la propriété, la sûreté, et la résistance à l'oppression.

III.
Le principe de toute souveraineté réside essentiellement dans la Nation, nul corps, nul individu ne peut exercer d'autorité qui n'en émane expressément.

IV.
La liberté consiste à pouvoir faire tout ce qui ne nuit pas à autrui. L'exercice des droits naturels de chaque homme n'a de bornes que celles qui assurent aux autres membres de la société la jouissance de ces mêmes droits; ces bornes ne peuvent être déterminées que par la loi.

V.
La loi n'a le droit de défendre que les actions nuisibles à la société. Tout ce qui n'est pas défendu par la loi ne peut être empêché, et nul ne peut être contraint à faire ce qu'elle n'ordonne pas.

VI.
La loi est l'expression de la volonté générale; tous les citoyens ont droit de concourir personnellement, ou par leurs représentans, à sa formation; elle doit être la même pour tous, soit qu'elle protège, soit qu'elle punisse; tous les citoyens étant égaux à ses yeux, sont également admissibles à toutes dignités, places et emplois publics, selon leur capacité, et sans autres distinctions que celles de leurs vertus et de leurs talens.

VII.
Nul homme ne peut être accusé, arrêté ni détenu que dans les cas déterminés par la loi, et selon les formes qu'elle a prescrites; ceux qui sollicitent, exécutent ou font exécuter des ordres arbitraires, doivent être punis; mais tout citoyen appelé ou saisi en vertu de la loi, doit obéir à l'instant, il se rend coupable par la résistance.

VIII.
La loi ne doit établir que des peines strictement et évidemment nécessaires; et nul ne peut être puni qu'en vertu d'une loi établie et promulguée antérieurement au délit, et légalement appliquée.

IX.
TOUS hommes étant présumés innocents jusqu'à ce qu'il ait été déclaré coupable, s'il est jugé indispensable d'arrêter, toute rigueur qui ne serait pas nécessaire pour s'assurer de sa personne doit être sévèrement réprimée par la loi.

Nul ne doit être inquiété pour ses opinions, mêmes religieuses pourvu que leur manifestation ne trouble pas l'ordre public établi par la loi.

XI.
La libre communication des pensées et des opinions est un des droits les plus précieux de l'homme; tout citoyen peut donc parler, écrire, imprimer librement: sauf à répondre de l'abus de cette liberté dans les cas déterminés par la loi.

XII.
La garantie des droits de l'homme et du citoyen nécessite une force publique; cette force est donc instituée pour l'avantage de tous, et non pour l'utilité particulière de ceux à qui elle est confiée.

XIII.
Pour l'entretien de la force publique, et pour les dépenses d'administration, une contribution commune est indispensable; elle doit être également répartie entre les citoyens en raison de leurs facultés.

XIV.
LES citoyens ont le droit de constater par eux-mêmes ou par leurs représentans, la nécessité de la contribution publique, de la consentir librement, d'en suivre l'emploi et d'en déterminer la quotité, l'étendue, le recouvrement et la durée.

XV.
La société a le droit de demander compte à tout agent public de son administration.

XVI.
TOUTE société, dans laquelle la garantie des droits n'est pas assurée, ni la séparation des pouvoirs déterminée, n'a point de constitution.

XVII.
LES propriétés étant un droit inviolable et sacré, nul ne peut en être privé, si ce n'est lorsque la nécessité publique, légalement constatée, l'exige évidemment, et sous la condition d'une juste et préalable indemnité.

AUX REPRESENTANS DU PEUPLE FRANCOIS

Αυστρία- Πρωσία –Πόλεμος εναντίον της Γαλλίας – η «Μασσαλιώτιδα»

- **Η Μασσαλιώτιδα** (γαλλικά *La Marseillaise* - *Λα Μαρσεγιέζ*) είναι ο εθνικός ύμνος της Γαλλικής Δημοκρατίας. Η σύνθεση του ύμνου ανήκει στον αξιωματικό του γαλλικού στρατού (του μηχανικού) Ρουζέ ντε Λιλ. Γράφτηκε στο Στρασβούργο την νύκτα της κήρυξης του πολέμου μεταξύ Γαλλίας και Αυστρίας 17 Απριλίου 1792. Αρχικά τιτλοφορήθηκε **Πολεμικό άσμα για τη στρατιά του Ρήνου** (*Chant de guerre pour l'armée du Rhin*) αφού γράφτηκε σαν πολεμικό εμβατήριο. Κατά την επιστροφή του γαλλικού στρατού κάποιοι Μασσαλιώτες εθελοντές άρχισαν να το τραγουδούν στους δρόμους του Παρισιού οπότε και ονομάστηκε στην αρχή «Τραγούδι των Μασσαλιωτών» και αργότερα «Μασσαλιώτιδα».

Η έννοια της Πατρίδας (απέναντι σε εξωτερικούς εχθρούς)- το Έθνος αγωνίζεται

- Σηκωθείτε παιδιά της Πατρίδας
Η μέρα της δόξας έφθασε
Ενάντια της τυραννίας μας
Το ματωμένο λάβαρο υψώθηκε
Ακούστε τον ήχο στα λιβάδια
Το ουρλιαχτό αυτών των φοβερών
στρατιωτών
Έρχονται ανάμεσά μας
Να κόψουν τους λαιμούς των γιων και
των συζύγων σας.
- Στα όπλα πολίτες!
Σχηματίστε τα τάγματά σας!
Προελάστε, προελάστε
Αφήστε το μολυσμένο αίμα
Να ποτίσει τα αυλάκια στα χωράφια
μας
- Ιερή αγάπη για την Πατρίδα
Οδήγησε και στήριξε τα εκδικητικά
μας όπλα!
Ελευθερία, λατρευτή Ελευθερία
Μπες στον αγώνα με τους
υπερασπιστές σου
Κάτω από τις σημαίες μας, άσε τη
νίκη
να σπεύσει σε σένα, ρωμαλέα δύναμη
Έτσι ώστε στο θάνατο οι εχθροί σου
Να δουν το θρίαμβό σου και τη δόξα
μας!

Το Έθνος (στρατός και λαός)

- Αγωνίζεται να διαφυλάξει όσα πέτυχε στο εσωτερικό του, την αυτονομία του
- (προδοτική συμφωνία του βασιλιά με τους εχθρούς της Γαλλίας...)
- Όμως συνάμα στον πόλεμο παίρνουν δύναμη κάποιοι έξω από τις πολιτικές διαδικασίες (π.χ. Ναπολέων)
- Και το Έθνος διαμορφώνει εχθρότητα και πνεύμα επεκτατικό απέναντι στους άλλους λαούς

**Ο νικητής των Ρωσοαυστριακών στρατευμάτων
27χρονος Ναπολέων, 1796 (μάχη της Arcole, κοντά στη
Βερόνα της Ιταλίας)**

**Ο Ναπολέων έφιππος (1804) από τον
Νταβίντ**

- και οι δύο πλευρές του Έθνους – Κράτους
(πατριωτική, αμυντική// επεκτατική- επιθετική)
ξεκίνησαν από τη Γαλλική Επανάσταση

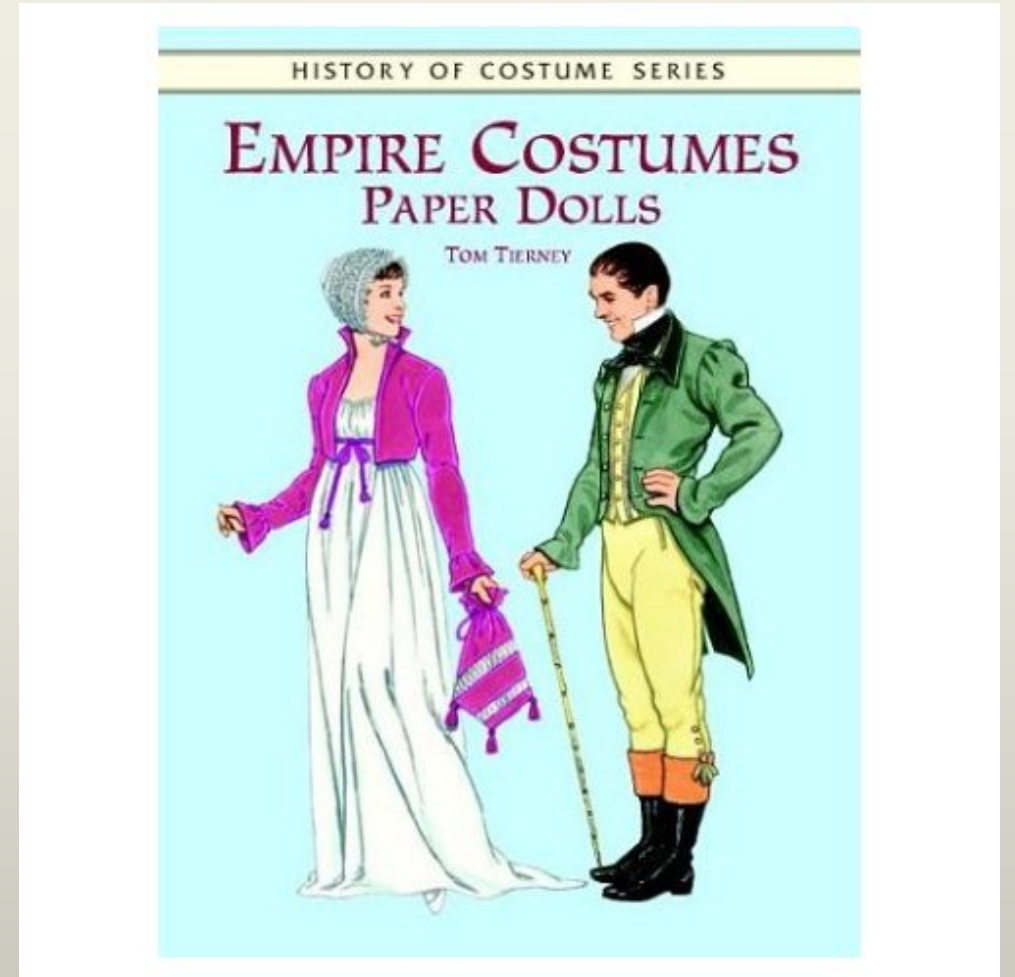
Η εκτέλεση- δολοφονία του Λουδοβίκου 16^{ου} και της Αντουανέτας. Του βασιλικού ζεύγους.

Πώς είδαν οι Άγγλοι την Επανάσταση- Γελοιογραφία: « Τα ριζοσπαστικά όπλα»

Η εποχή του Ναπολέοντα: «Αυτοκράτωρ»
1799-1815 (Βατερλό-Ήττα του από τις ενωμένες ευρωπαϊκές
δυνάμεις)

Η εποχή του Ναπολέοντα – «Η νεόπλουτη» αστική τάξη
«μιμείται» (και όχι..) τους παλιούς αριστοκράτες

Ο Ναπολέων στο εσωτερικό της Γαλλίας

- Κατοχύρωσε πολλές κατακτήσεις της Γαλλικής Επανάστασης
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις του πολίτη
- Δικαίωμα ψήφου
- Λέσχες (πρόδρομοι των κομμάτων) (σελ. 181, 1^η στήλη)
- Σημαντικό του έργο οι Νόμοι:
- Όχι μόνο Σύνταγμα δηλαδή, αλλά και θέσπιση Αστικού Δικαίου (1804) = **Ναπολεόντειος Κώδικας**

Τελικά η **αστική τάξη** ήταν η νικήτρια και από τις δύο επαναστάσεις και για όλο το 19^ο αιώνα

- Αμερικανική Επανάσταση

- Κυρίως πολιτική επανάσταση
- Και εθνική

- Γαλλική Επανάσταση

- Πολιτική επανάσταση αλλά
- Εθνική και
- Κοινωνική (σε ένα βαθμό) (σελ. 181 – τέλος)

Η διπλή επίδραση της Γαλλικής επανάστασης μέσα από τους Ναπολεόντειους πολέμους: «απελευθερωτές» και «καταπιεστές»

- «*Η Γαλλική Επανάστασις και ο Ναπολέων έκαμε, κατά την γνώμην μου, να ανοίξει τα μάτια του κόσμου. Πρωτύτερα τα έθνη δεν εγνωρίζοντο, τους βασιλείς τούς ενόμιζαν ως θεούς της γης, και ό,τι και αν έκαμναν, το έλεγαν: καλά καμωμένο. Διά αυτό και είναι δυσκολώτερο να διοικήσης τώρα λαόν. [..]*»

Ναπολέον –Επτάνησα (1797-1799 τα παίρνουν οι Ρωσοτουρκικές δυνάμεις και 1807 -1815 και πάλι οι Γάλλοι)

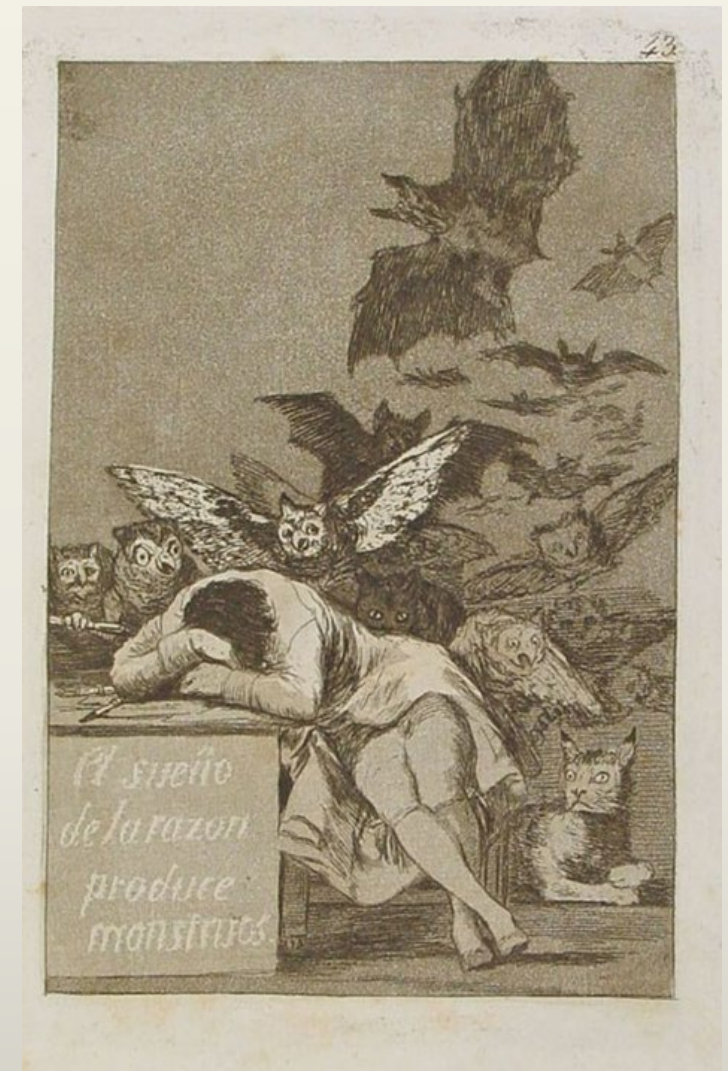
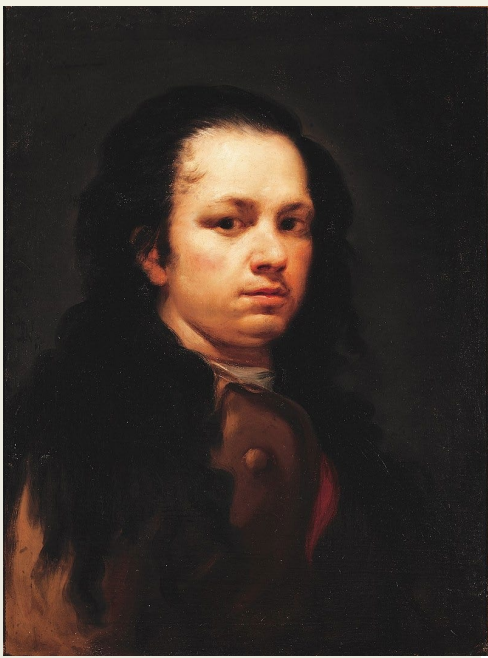
- *«Στο σύντομο χρονικό διάστημα που διήρκεσε η πρώτη γαλλική παρουσία στα Επτάνησα, ο πληθυσμός γνώρισε τις αρχές της γαλλικής Επανάστασης σε όλες τις εκφράσεις της οργάνωσης και των αρχών της διοίκησης όπως και των ιδεών της δημοκρατίας, της ισονομίας και της ελευθερίας, που οι Γάλλοι έσπειραν παντού. Την καταλυση του (β)ενετικού, αριστοκρατικού πολιτεύματος ακολούθησε, η κοινωνική απελευθέρωση και η δημόσια εκπαίδευση, ως “μήτρα των ταλέντων, ψυχή και υπέροχο στήριγμα των εθνών”, όπως ανεγράφετο στα επίσημα έγγραφα των Δημαρχείων που δημιούργησαν οι Γάλλοι.*
- ***Παντού στα Επτάνησα επικρατούσε θερμός ενθουσιασμός.** Φύτευαν το “Δέντρο της Ελευθερίας” τραγουδώντας τον Θούριο του Ρήγα και τη Μασσαλιώτιδα, ενώ φύτεψαν οι “Πατριωτικές Αρχές” ως φιλολογικές και ιδεολογικές ομάδες».*

Εκτέλεση Ισπανών αγωνιστών από τους Γάλλους
στρατιώτες – Γκόγια- «Η 3^η Μαΐου του 1808»

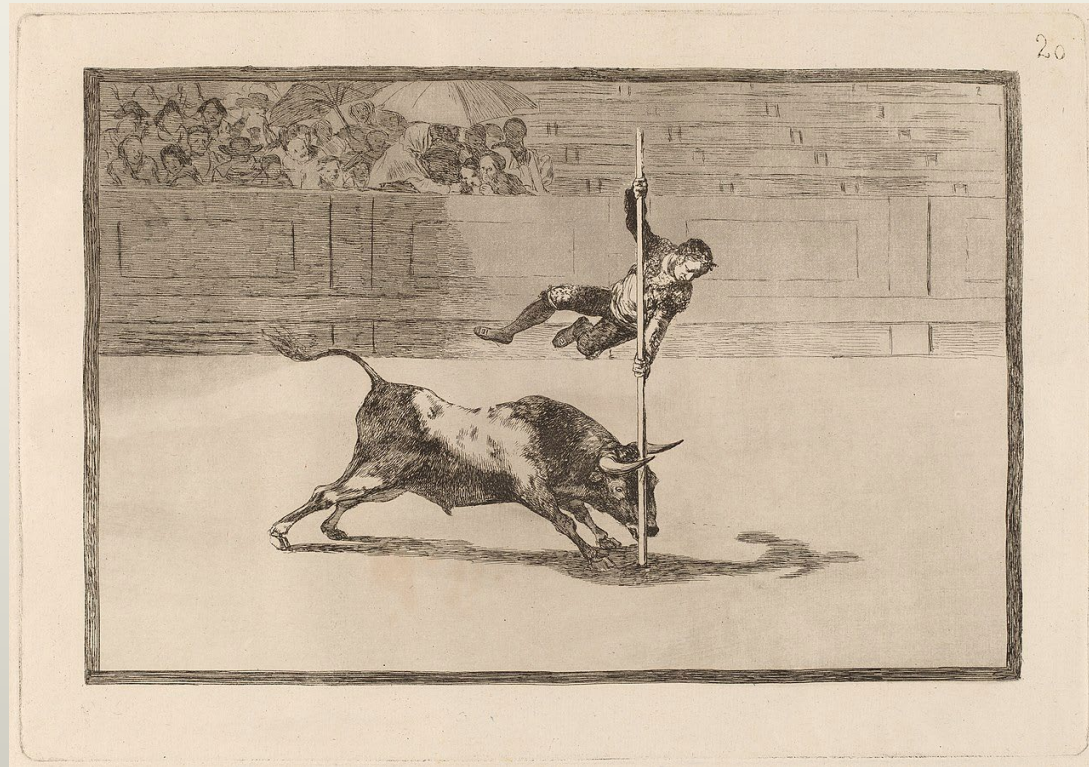
Ζωγραφίζοντας τη βία και την
απελπισία των νεότερων
χρόνων, που ξεκινούν με τόση
πίστη στην πρόοδο και
βελτίωση του ανθρώπου

Φρανσίσκο Γκόγια: 1746- 1828

(Γνωριμία με το έργο του Γκόγια (;)

Ο Ναπολέων στην Αίγυπτο , ενάντια στους Οθωμανούς- Η αντίδραση της Αγγλίας

Ο Ναπολέων ενάντια στη Ρωσική αυτοκρατορία – η Ήττα

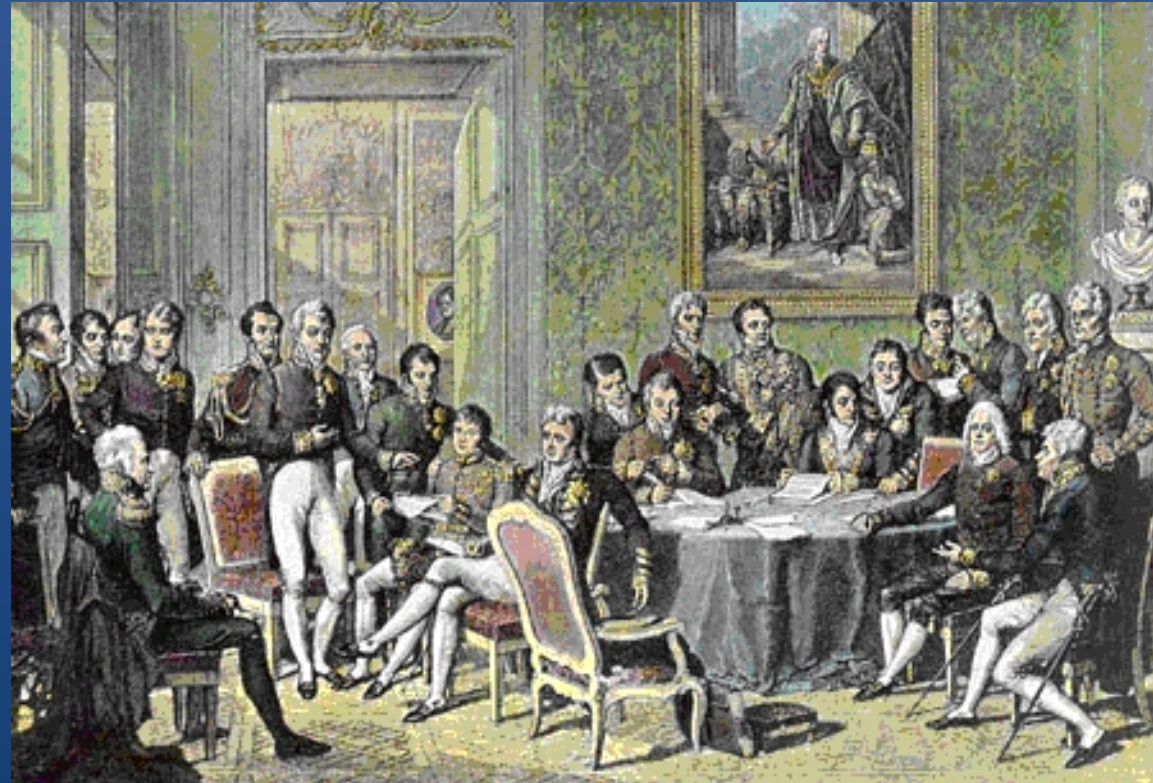
Το παλαιό καθεστώς επιστρέφει (Απόλυτη Μοναρχία- Αριστοκρατία- Προνόμια)

Η παλινόρθωση

Αριστερά: Το Συνέδριο (της Βιέννης) χορεύει. Γκραβούρα εποχής των Φοσεβάλ. Παρίσι, Εθνική Βιβλιοθήκη. Δεξιά: Ο Ναπολέων διαβαίνει τις Άλπεις, έργο του Νταβίνι, Μουσείο του Φρουρίου Μαλμαϊζόν.

1815 - Το συνέδριο της Βιέννης - Παλινόρθωση

Μέτερνιχ – ο αυστριακός καγκελάριος

- Χαρακτικό με τον
- Κλέμενς Μέτερνιχ
- (1793–1859),
- πρωθυπουργό
- (καγκελάριο) και
- υπουργό εξωτερικών
- της Αυστρίας.
- Ο Μέτερνιχ υποστήριξε
- με πάθος την αρχή
- της νομιμότητας και
- ήταν εχθρικός σε κάθε
- επαναστατικό κίνημα
- στην Ευρώπη

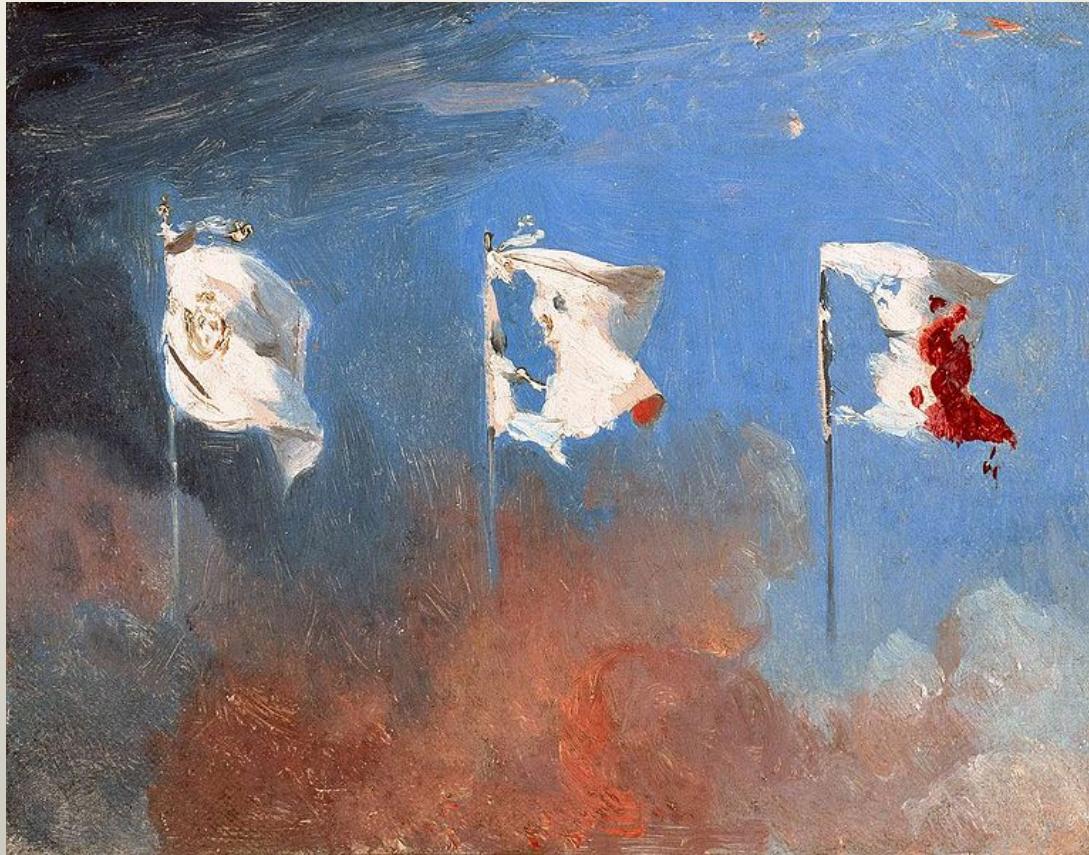
1815

Το πνεύμα της Γαλλικής Επανάστασης (κρυφά) παραμένει ζωντανό

Ξεκινούν εξεγέρσεις ενάντια σε βασιλείς και αυτοκρατορίες στην Ευρώπη, Λατινική Αμερική (πολιτικές και εθνικές)

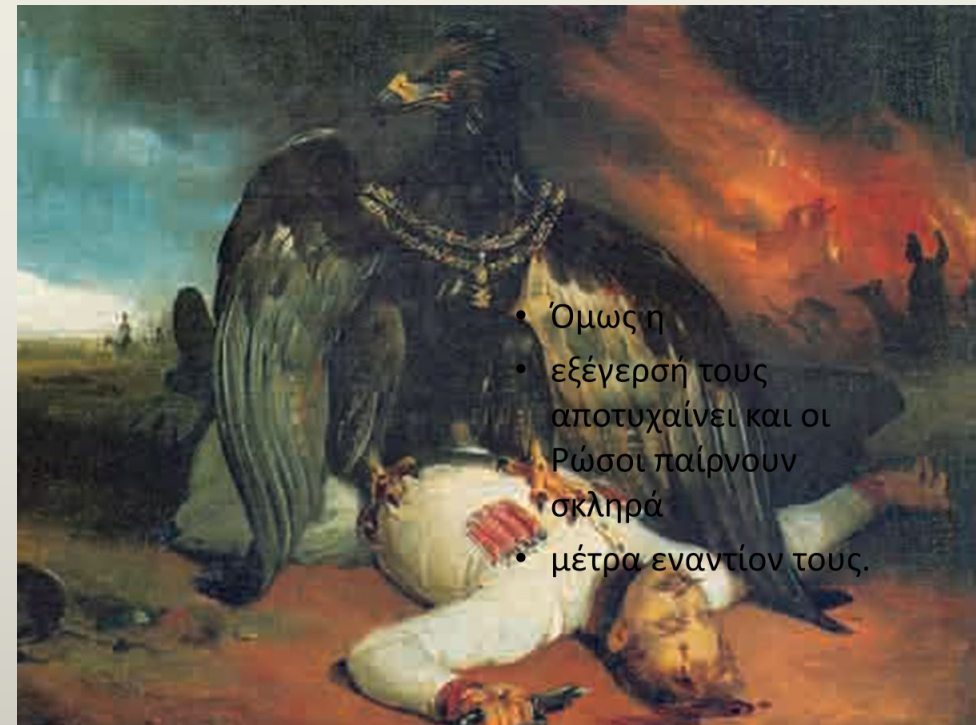

- BLEU, BLANC, ROUGE
- Πίνακας του Cogniet για την Ιουλιανή εξέγερση στη Γαλλία

Η Ιουλιανή «Επανάσταση» στο Παρίσι, 1830

Επανάστασεις στη Γερμανία εναντίον της Αυστριακής αυτοκρατορίας (1848) και στην Πολωνία εναντίον της Ρωσικής αυτοκρατορίας

- Όμως η
- εξέγερσή τους αποτυχαίνει και οι Ρώσοι παίρνουν σκληρά
- μέτρα εναντίον τους.

«Η ελευθερία οδηγεί
το λαό» τα «Ιουλιανά»
1830

Του Ευγένιου Ντελακρουά
(1798- 1863) , ο ζωγράφος
του ρομαντισμού και των
Επαναστάσεων του 19^{ου}
αιώνα

Θα ζωγραφίσει και πολλές σκηνές
από την **Ελληνική Επανάσταση** για
να δείξει στους Ευρωπαίους την
αγριότητα της Οθωμανικής
απολυταρχίας

Οι σφαγές της Χίου, 1824, και η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου, 1827.

Ύμνος εις την Ελευθερίαν του Διονυσίου Σολωμού 1823

- Σε γνωρίζω από την κόψη
 - του σπαθιού την τρομερή,
 - σε γνωρίζω από την όψη
 - που με βία μετράει τη γη.
-
- Απ' τα κόκαλα βγαλμένη
 - των Ελλήνων τα ιερά,
 - και σαν πρώτα ανδρειωμένη,
 - χαίρε, ω χαίρε, Ελευθεριά!

Ύμνος εις την Ελευθερίαν

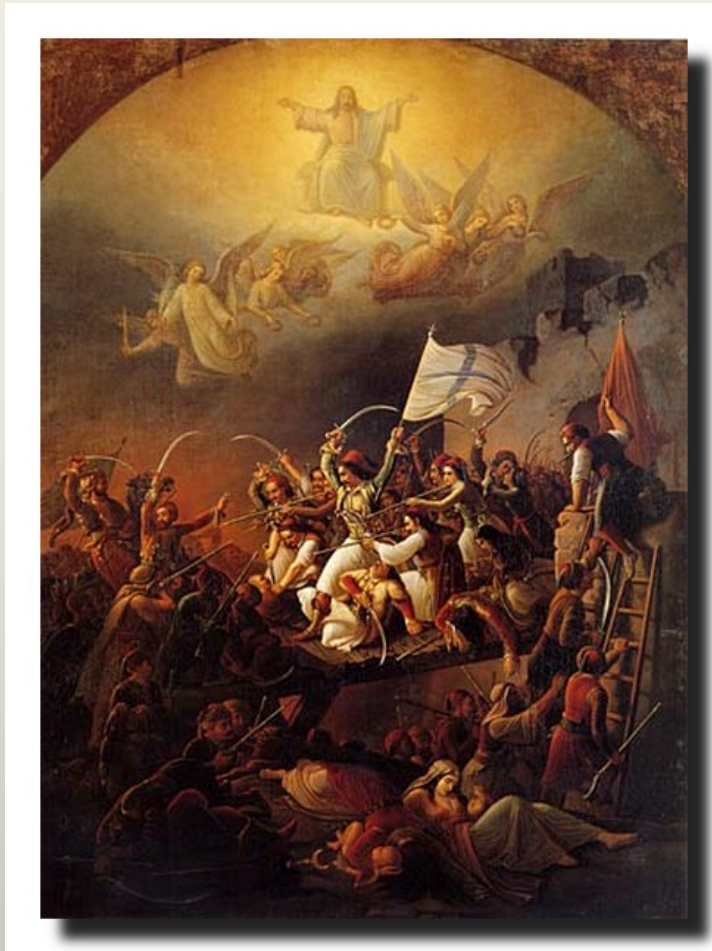
Επιχειρεί να συνδυ **κλασικά** και **ρομαντικά** στοιχεία στο έργο του

- *«Πρέπει πρώτα με δύναμη να συλλάβει ο νους κι έπειτα η καρδιά θερμά να αισθανθεί ό, τι ο νους συνέλαβε.»*
- «Το έθνος πρέπει να μάθει να θεωρεί αληθινό ό, τι είναι αληθές»

- *Το Άγαλμα της Ελευθερίας, στο λιμάνι της Νέας Υόρκης,*
- *τοποθετήθηκε εκεί όταν γιόρτασαν τα εκατό χρόνια από τη Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας.*
- *Η Γαλλία, που ανταγωνιζόταν τη Μεγάλη Βρετανία, μπήκε το 1777 στον πόλεμο της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας στο πλευρό των αποίκων.*

Ο Ηρωϊσμός

Το πνευματικό και καλλιτεχνικό κίνημα του Ρομαντισμού (επηρεασμένων από το **Μεσαίωνα**)

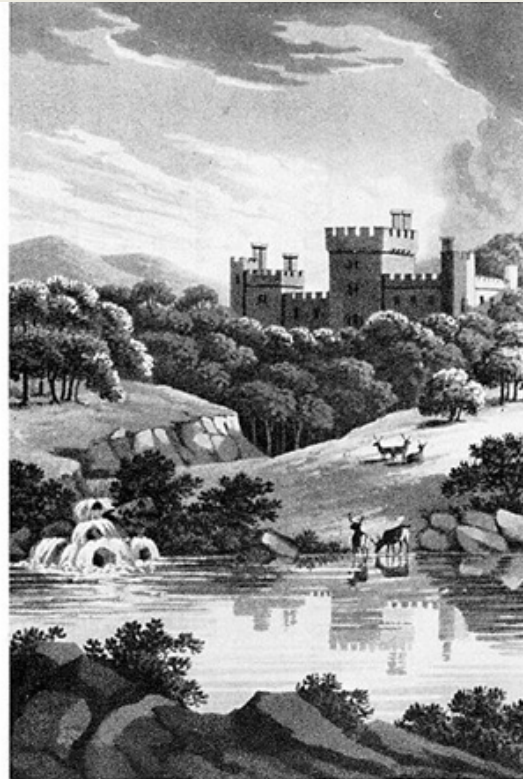
- **Ηρωϊσμός**
- Θυσία
- **Λατρεία** (της Ελευθερίας, του Έρωτα, της Πατρίδας, του μάρτυρα (λαού)..)
- **Το απόλυτο**
- (στον Έρωτα, τη Ζωή, την Πίστη (σε κάτι) τις διεκδικήσεις..)
- Έντονα **συναισθήματα**
- Γι αυτό και η απογοήτευση, η μελαγχολία,
- Η μοναξιά (στον αγώνα, στη θυσία, στον πόνο..)
- Λατρεία των νυχτερινών τοπίων, της ερημίας, των ερειπίων, των μεσαιωνικών σκηνικών....
- **Αλληγορίες** (Η Ελευθερία, Η Ελλάδα, Η Δόξα, ως γυναίκες...)

Κλασικισμός-Ρομαντισμός

GRECIAN

Landscape published for J. Taylor, Feb. 1, 1830

GOTHIC

Ρομαντισμός

1817 η Ζαν ντ Αρκ

«Hellelil and Hildebrand or The Meeting on the Turret Stairs», 1864, στην Εθνική Πινακοθήκη Ιρλανδίας

Πριν τη Γαλλική Επανάσταση, αλλά και μετά τις εξεγέρσεις του 1848 (Γερμανία) η επίδραση της αρχαιοελληνικής σκέψης και των προτύπων της είναι παρούσα (κλασικισμός –νεοκλασικισμός) σε διάλογο ή και αντιπαράθεση με το **ρομαντισμό**

Ο θάνατος του Σωκράτη , 1787

Ο Περικλής αγορεύει στην Πνύκα, 1860

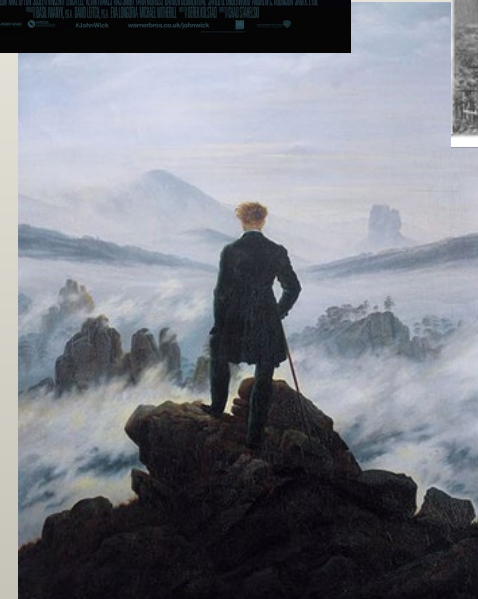

Η «σφαγή της Χίου» από τον Ντελακρουά

Ο ποιητής Λόρδος Βύρων (1788 – 1824) είναι ένα πρότυπο ανθρώπου του ρομαντισμού που συνδυάζει την τέχνη και τη ζωή, όπως είναι το ιδανικό για το κίνημα αυτό:

(Νέο)κλασικισμός-(Νέο)ρομαντισμός (διαχρονικά...)

Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός

Α΄ Εθνοσυνέλευση Επιδαύρου – «Προσωρινό Πολίτευμα της Ελλάδος»

- Πίνακας που απεικονίζει τη στιγμή της ορκωμοσίας των πληρεξουσίων μπροστά στο «Προσωρινόν πολίτευμα της Ελλάδος» (1η Ιανουαρίου 1822). Τοιχογραφίες του Μεγάρου της Βουλής, αίθουσα των Υπασπιστών, βόρειος τοίχος. Έργο του Ludwig Michael von Schwanthaler.

Αχμέτ Νεπρεβίστα ή Πρεβίστας ή Ντεπριβιστάνης: ο τελευταίος ντερβέναγας των Κραβάρων (Αράχωβα κι άλλα χωριά)

- «Πολλά λόγια δε σου λέω· πήγαινε από εκεί που ήρθες ορφανέ, γιατί σας λυπάμαι που μείνατε τρεις Σουλιώτες και θα χαθείτε όλοι. Και για τον ελληνικό τόπο που λες, **εδώ τόπος είμαι εγώ και, αν θέλει ο Θεός, θα με γνωρίσεις γρήγορα. Μωρέ Κίτσο, εγώ σε ξέρω Αρβανίτη σαν κι εμένα, εσύ πού στο διάβολο τα έμαθες αυτά τα ελληνικά κι εγώ δεν ξέρω.**»
- Ορέ κίτσο τζαβέλα το να μου λέγεις οτι η υψηλή πόρτα της ρωσσίας πολεμά εις τα κάστρα της Πόλεως, και τον βασιλέα μας έχουν κλεισμένον εις το ουτζκαλεση, **ΤΟ γνωρίζω και μένε, οτι μ'αυτά σας γελούν οι φράγκοι**, και σας στέλνουν εδώθε δια να σας σκοτώνωμεν σαν τα σκυλιά, και έχομεν ελπίδα εις τον Θεόν, οπου ο πολυχρονεμένος βασιλέας μας την υψηλήν πόρταν της ρωσσίας σας θέλει την χαμηλώσει, τζαβέλα περισσότερα δεν σου γράφω και θεόθεν υγίαν.

Το κίνημα του φιλελληνισμού

- «Είμαστε όλοι Έλληνες. Οι νόμοι μας, η φιλολογία μας, η θρησκεία μας, οι τέχνες μας έχουν όλα τις ρίζες τους στην Ελλάδα...».

Διακήρυξη της Εθνικής Συνέλευσης, έτος 1822

- [...] εθνικός, πόλεμος ιερός. Πολεμήσαμε με μόνο σκοπό να ξαναπάρουμε την ελευθερία μας, την ιδιοκτησία, την τιμή που αξίζαμε. Όλα αυτά, που τα χαίρονται σήμερα όλοι οι γειτονικοί λαοί στην Ευρώπη
- οι οποίοι κυβερνιούνται από δίκαιους νόμους, προσπάθησε να τα αφαιρέσει από εμάς η σκληρή [...] οθωμανική τυραννία.

Ο κήπος του Αρχαιολογικού Μουσείου στο Άστρος, τόπος της Β' Εθνοσυνέλευσης

Η Ελεύθερη Ελλάδα αναγνωρίζει το χρέος της ύπαρξής της

Στον Νεοελληνικό Διαφωτισμό

Ρήγα Βελεστινλή (Φεραίο)
(1757 – 1798)

Φυσικής απάνθισμα

Μεγάλη Χάρτα της Ελλάδος

Νέα Πολιτική Διοικήσεις (Θούριος)

- **Αδαμάντιο Κοραή**
- **(1718 – 1833)**
- **Αδελφική Διδασκαλία**
- (κείμενο =κατηγορητήριο ενάντια στους συντηρητικούς)
- Μέση οδό (επιλογή του Κοραή ανάμεσα στις φιλελεύθερες ιδέες, κοινωνικές, πολιτικές, γλωσσικές, και τις επαναστατικές ακρότητες)
- Μετακένωση (σελ. 166, 2^η στήλη)
- **Έκδοση Αρχαίων Συγγραφέων** (από το 1804) με **Προλεγόμενα** (οι απόψεις του)

1840 /// 1870

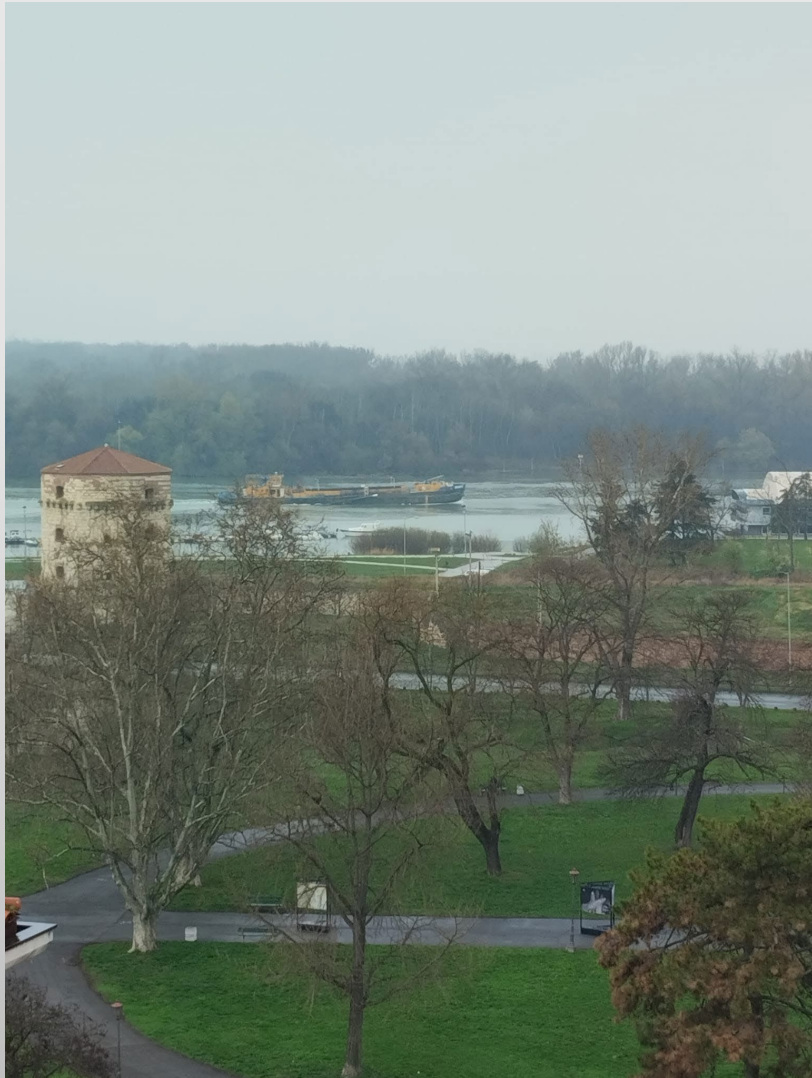

Ευγένιος Βούλγαρις (1716 – 1806)

- Μεταφραστής του Βολταίρου
- Κριτική υποστήριξη του Διαφωτισμού
- Προσκεκλημένος από την Αικατερίνη της Ρωσίας
- Κληρικός και λόγιος
-

Μουσείο Ρήγα Φεραίου στο Βελιγράδι (1757-1798)

Πύργος Νεμπόισα στη σημερινή Σερβία

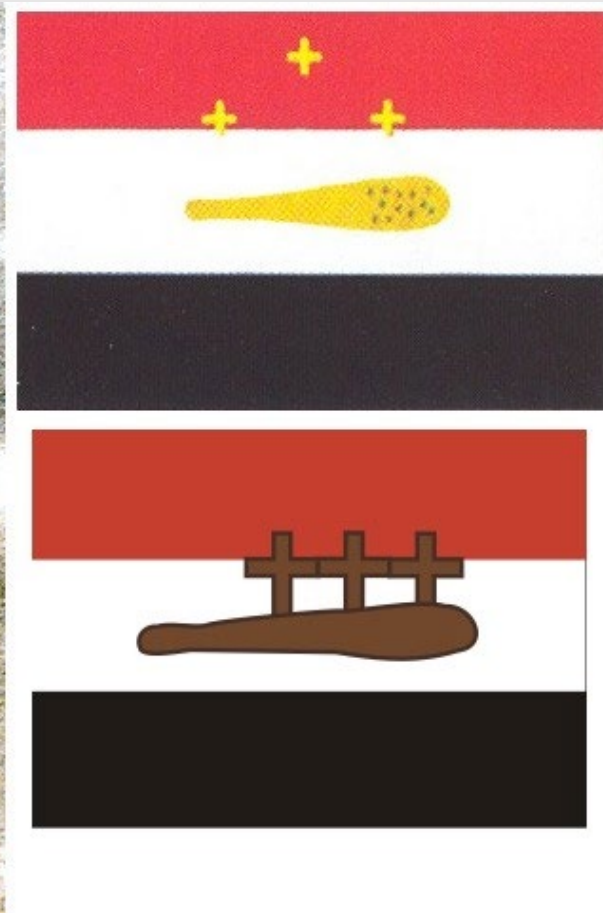
Κοραΐς (1748-1833)

Ρήγας Βελεστινλής (Φεραίος) – Τα Δίκαια του Ανθρώπου.

- **Άρθρον 1.** Ο σκοπός όπου απ' αρχής κόσμου οι άνθρωποι συμμαζώχτηκαν από τα δάση την πρώτη φορά, δια να κατοικήσουν όλοι μαζί κτίζοντας χώρες και πόλεις, ήταν για να αλληλοβοηθιούνται και να ζούνε ευτυχισμένοι, και όχι να αλληλοτρώνονται ή να ρουφά το αίμα τους ένας. Τότε έκαμαν βασιλέα για να αγρυπνεί για τα συμφέροντά τους, για να είναι βέβαιοι στην απόλαυση των φυσικών δικαίων, τα όποια δεν έχει την άδεια να τους τα αφαιρέσει κανένας επί της γης.
- **Άρθρον 2.** Αυτά τα φυσικά δίκαια είναι: πρώτον το να είμαστε όλοι ίσοι και όχι ο ένας ανώτερος από τον άλλο· δεύτερο να είμαστε ελεύθεροι, και όχι ο ένας σκλάβος του άλλου· τρίτο να είμαστε σίγουροι στη ζωή μας και κανένας να μη μπορεί να μας την πάρει άδικα και κατά τη φαντασία του· και τέταρτον την περιουσία που κατέχουμε κανένας να μη μπορεί να μας την αγγίξει, αλλά να είναι δική μας και των κληρονόμων μας.
- **Άρθρον 3.** Όλοι οι άνθρωποι, Χριστιανοί και Τούρκοι, κατά φυσικό λόγο είναι ίσοι. Όταν φταίξει κάποιος, οποιασδήποτε θρησκείας και αν είναι, οποιασδήποτε κατάστασης, ο νόμος είναι ο αυτός για το πταίσμα και αμετάβλητος· ήτοι δεν τιμωρείται ο πλούσιος λιγότερο και ο πτωχός περισσότερο για το αυτό σφάλμα, άλλα ίσια ίσια.
- **Άρθρον 4.** Ο νόμος είναι εκείνη η ελεύθερη απόφαση που συντάχθηκε με την συγκατάθεση όλου του λαού· ήτοι όλοι θέλουμε ότι ο φονιάς να φονεύεται, αυτός λέγεται νόμος, και είναι ο ίδιος για όλους μας στην απόδοση δικαιοσύνης· και πάλι άλλος που υπερασπίζεται, ήτοι όλοι θέλουμε να εξουσιάζουμε την περιουσία μας, κανένας λοιπόν δεν έχει την άδεια να μας πάρει δυναστικά τίποτα. Αυτός είναι νόμος, επειδή μονάχοι μας το δεχόμαστε και το θέλουμε. Ο νόμος υπάρχει έτσι ώστε πάντοτε να προστάζει ό,τι πράγμα είναι δίκαιο και ωφέλιμο στη «συγκοινωνία» της ζωής μας και να εμποδίζει εκείνο που μας βλάπτει.
- **Άρθρον 5.** Όλοι οι συμπολίτες να δύνανται να έχουν πρόσβαση στις αξίες και τα δημόσια αξιώματα. Τα ελεύθερα γένη δε γνωρίζουν καμίαν αιτία προτίμησης στις εκλογές τους, παρά τη φρόνηση και την προκοπή· δηλαδή ο καθένας, όταν είναι άξιος και προκομμένος για μία δημόσια εργασία, να μπορεί να την αποκτήσει· απεναντίας δε, μη όντας άξιος αλλά χυδαίος, δεν πρέπει να του δίδεται γιατί, μη ξέροντας πως να την εκτελέσει, προσκρούει και βλάπτει το κοινό με την αμάθεια και την ανεπιδεξιότητά του.
- **Άρθρον 6.** Η ελευθερία είναι εκείνη η δύναμη που έχει ο άνθρωπος στο να κάμνει όλα εκείνα ώστε να μη βλάπτει τα δίκαια του γείτονά του. Αυτή έχει ως θεμέλιο τη φύση, γιατί φυσικά αγαπάμε να είμαστε ελεύθεροι· έχει ως κανόνα τη δικαιοσύνη, γιατί η δίκαιη ελευθερία είναι καλή· έχει ως φύλακα το νόμο, γιατί αυτός προσδιορίζει έως πού πρέπει να είμαστε ελεύθεροι. Το ηθικό σύνορο της ελευθερίας είναι τούτο το ρητό: Μην κάμνεις στον άλλο εκείνο που δεν θέλεις να σου κάμνουν.

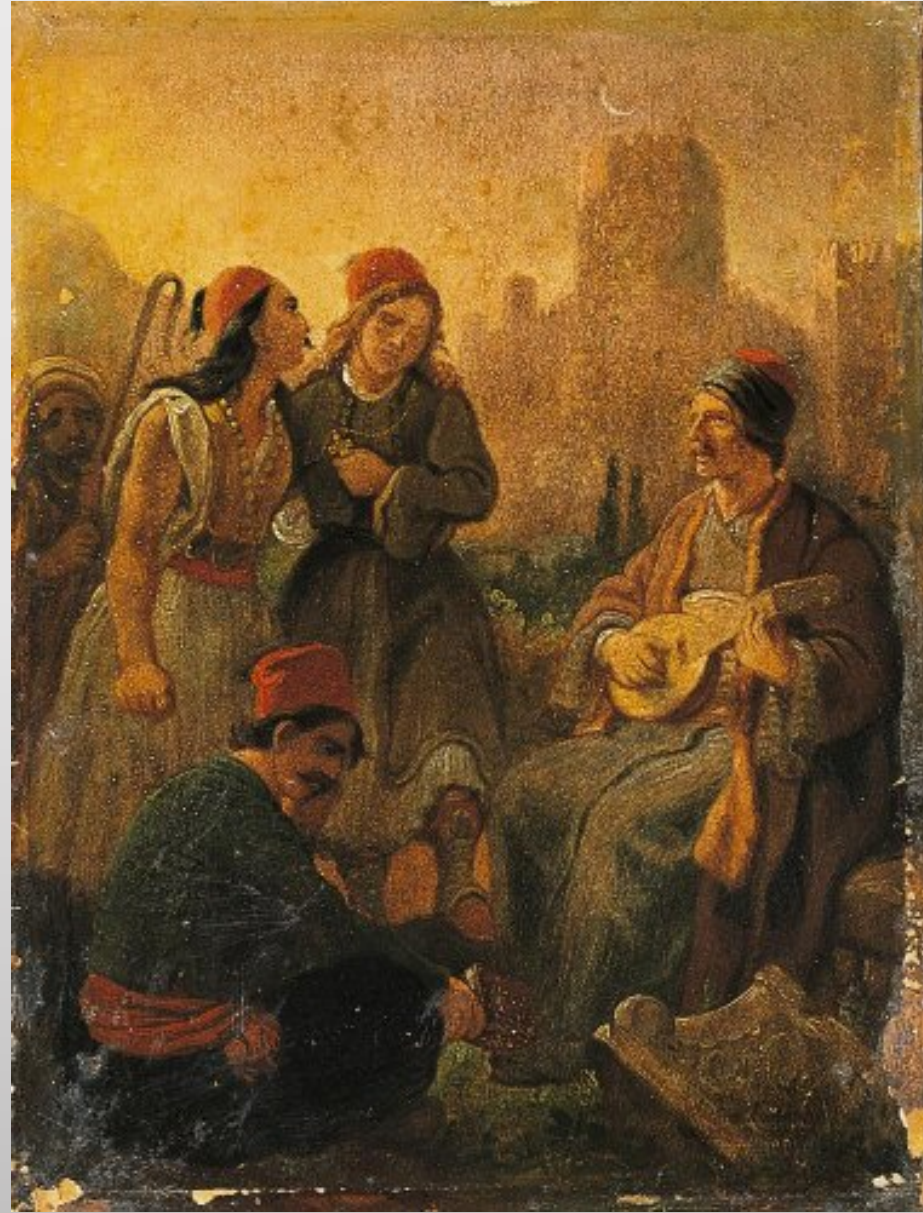
"Ο αυτοκράτωρ λαός"

Στο φυλλάδιο της "Νέας Πολιτικής Διοίκησης" μαζί με το Θούριο γράφει ο Ρήγας πώς φαντάζεται τη σημαία του νέου κράτους:

- «Η σημαία της Ελληνικής Δημοκρατίας είναι μαύρη κάτω, άσπρη στη μέση και με κόκκινο επάνω. Στη μέση υπάρχει πλαγιαστό στο άσπρο το ρόπαλο του Ηρακλή και επάνω του τρεις σταυροί.
- Το κόκκινο σημαίνει την αυτοκρατορικήν πορφύραν και αυτεξουσιότητα του ελληνικού λαού
- Το άσπρο σημαίνει την αθωότητα της δικαίας μας αφορμής κατά της τυραννίας
- Το μαύρο σημαίνει τον υπέρ της πατρίδος και ελευθερίας θάνατον»
-

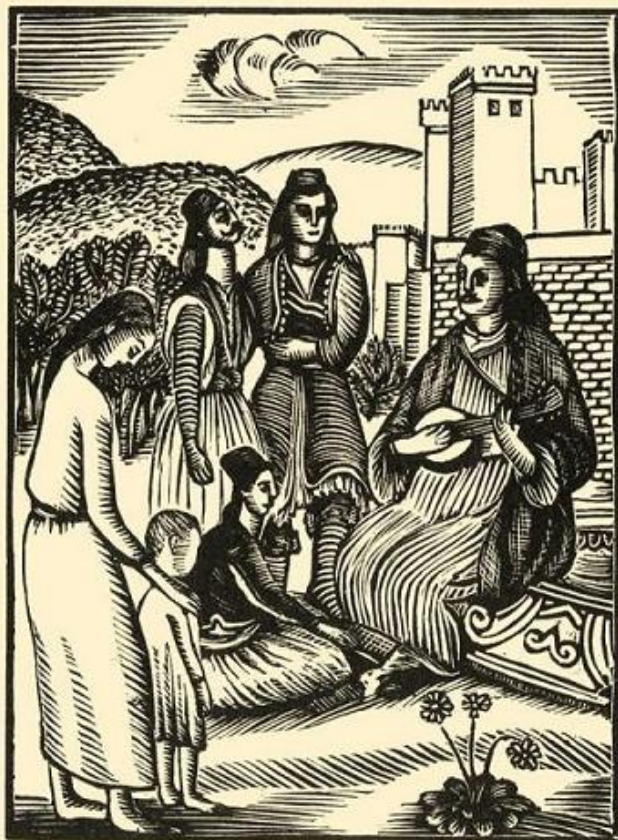
Από τον πέμπτο τόμο της έκδοσης της Βουλής των Ελλήνων, με επιμέλεια του Κ.Π. Κιτρομηλίδη
Ρήγα Βελεστινλή :Άπαντα τα σωζόμενα, Αθήνα 2000.

Ο Ρήγας τραγουδά το Θούριο

Καλλιτέχνης μιας ώρας
ελεύθελη ζωή,
παλιό σαβάντα χλόια
ακροβία και φορακί

1870 – Θεόφιλος ο λαϊκός ζωγράφος

Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία (∴)

18^ο -19^ο αιώνια – Πολυεθνικές αυτοκρατορίες

- Η αυστριακή αυτοκρατορία
 - Η Ρωσική αυτοκρατορία
 - Η οθωμανική αυτοκρατορία
- Και Αναδυόμενα Έθνη – Κράτη (μέσα από εξεγέρσεις – κινήματα ανεξαρτησίας)
 - Επιδίωξη ομοιογένειας
 - Εθνικά σύμβολα (σημαίες, εθνικοί ύμνοι)
 - Αυτονομία-ανεξαρτησία
 - Εθνικός στρατός

Άνεκτικότητα (;)

(των Οθωμανών και αυτοκρατοριών γενικά)

- *Ποιος παράγοντας από αυτούς που διευκόλυναν τις κατακτήσεις των Οθωμανών αναδεικνύεται από το παρακάτω παράθεμα; (σελ. 83, 2^η στήλη)*
- *Σύμφωνα με αυτά που ο παντοδύναμος Θεός [...] διέταξε στο [...] [Κοράνι] [...], όλοι οι μουσουλμάνοι έχουν καθήκον να προστατεύουν συνέχεια [...] τους Εβραίους και τους χριστιανούς, τη ζωή και την περιουσία τους. Αυτό είναι υποχρέωση για όλους τους μουσουλμάνους ηγέτες [...]. Σύμφωνα με τον ιερό νόμο, εφόσον αυτές οι ομάδες πληρώνουν φόρο σ' εμένα, θα πρέπει να ζουν με ησυχία και ειρήνη και να ασχολούνται με την εργασία τους. Κανείς δεν πρέπει να τους στερήσει αυτό το δικαίωμα ούτε να τους καταπιέσει [...]. Αν το κάνει, παραβιάζει την εντολή του Θεού και πάει αντίθετα με τον ιερό*
- *νόμο του Προφήτη.*
- *Διάταγμα του σουλτάνου Μωάμεθ Γ', έτος 1602*

Προς σκέψη και συζήτηση (έμεινε ανολοκλήρωτη...)

- Ποια είναι η διαφορά της αυτοκρατορικής εξουσίας και περιόδου, όπως την είδαμε στην Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, το Βυζάντιο (Ανατολική Ρωμαϊκή αυτοκρατορία), την Οθωμανική και άλλες αυτοκρατορίες, ακόμα και στη μακρινή Κίνα και Ιαπωνία, από τις εξελίξεις που καθόρισαν την Ευρωπαϊκή Ήπειρο, το λεγόμενο Δυτικό κόσμο, αλλά και το σύγχρονο, από τον 11^ο αιώνα και μετά;
- από την Απόλυτη Μοναρχία και τις άλλες μορφές διακυβέρνησης που ακολούθησαν (Φωτισμένη Δεσποτεία (σελ. 165, 1^η στήλη), Συνταγματική Μοναρχία (Αγγλία, σελ. 160) Αβασίλευτη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία και Ομοσπονδία (Η.ΠΑ.ΣΕΛ. 172;)

ΠΡΟΣΟΧΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

- Βιβλία και φιλόσοφοι διαφωτισμού και Νεοελληνικού Διαφωτισμού και Άνταμ Σμιθ. (161,162, 166, 168)

- **Πρόδρομοι της Αναγέννησης** (Πετράρχης , Δάντης, Βοκκάκιος) σελ. 116

- Αναγέννηση
- (σελ. 115-117)

Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Μέδικοι	α. εφεύρεση της τυπογραφίας
2. Γεώργιος Σχολάριος	β. νέα αντίληψη για την αγωγή και την επιστήμη
3. Γεώργιος Γεμιστός ή Πλήθων	γ. Βενετία
4. Μαρκιανή Βιβλιοθήκη	δ. Φλωρεντία
5. Έρασμος	ε. Πατριάρχης Γεννάδιος
6. Ιωάννης Γουτεμβέργιος	

- **Πρόδρομος του Διαφωτισμού:** Τζων Λοκ (1632-1704) σελ. 160 κάτω και 161 αρχή)

Αποδοχή μιας αλλαγής

- Π.χ. (Μεταρρύθμιση σελ. 129)
- **Ειρήνη της Αυγούστας (1555)** Ο Κάρολος ο Ε΄ αναγνωρίζει τη νομιμότητα του Λουθηρανισμού και το δικαίωμα του κάθε ηγεμόνα να επιβάλλει στην περιοχή της δικαιοδοσίας του το δόγμα που επιθυμούσε. Με τη συνθήκη αυτή η Γερμανία διαιρέθηκε σε κράτη καθολικά και διαμαρτυρόμενα.
- **Συνθήκη των Βερσαλλιών** (Σεπτέμβριος **1783**) σελ.171, τέλος.
- Με αυτή η Αγγλία αναγνώρισε την ανεξαρτησία των 13 αποικιών, αφού είχε απομονωθεί διπλωματικά (Γαλλία και άλλοι υποστήριξαν επαναστάτες) και αφού ηττήθηκε στη μαχη του Γιορκτάουν.

Πόλεμοι που γνωρίσαμε (λίγο..)

- **Εκατονταετής πόλεμος** ανάμεσα σε **Αγγλία και Γαλλία** (1339-1453) ως **ένα από τα αίτια** για την κρίση της φεουδαρχίας (σελ. 88 τέλος – 89 αρχή)
- **Τριακονταετής Πόλεμος** (1618-1648) πανευρωπαϊκός πόλεμος μέσα από την προσπάθεια των Γερμανών ηγεμόνων να συγκροτήσουν ενιαίο κράτος επιβάλλοντας δυναμικά τον καθολικισμό. Πόλεμος ανάμεσα σε **διαμαρτυρόμενους και καθολικούς**. (σελ. 131 τέλος και 132 αρχή)
- **Επταετής πόλεμος** (1756-1763) μεταξύ **Αγγλίας και Γαλλίας** . Έδωσε την **αφορμή** για το ξέσπασμα της Αμερικανικής Επανάστασης. Περιήλθαν στην Αγγλία οι περιοχές του Καναδά και της Λουϊζιάνας , όμως η αγγλική κυβέρνηση απαγόρευσε στους Αμερικανούς αποίκους να εκμεταλλευθούν αυτοί οικονομικά τις αποικίες.. (Σελ. 170 , β.)

Ιστορική αναδρομή

(που μπορεί να μας χρειαστεί και στις εκθέσεις μας) 😊

- **Εφημερίδες:**
- Και ως τρόπος διάδοσης των ιδεών του Διαφωτισμού (σελ.163) μαζί με τα βιβλία, τη Γαλλική Εγκυκλοπαίδεια, τις κοινωνικές συγκεντρώσεις σε σαλόνια ή άλλους χώρους, τις λέσχες και τις μυστικές ενώσεις)
- και ως ελευθερία της άποψης που αναφέρεται στη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη (4 Αυγούστου 1789), (άρθρο 10) (σελ. 176)
- Ως το μέσο (ο Τύπος) που αναδεικνύει την κοινή γνώμη, εκφραστή πολιτικών και κοινωνικών ομάδων που μπαίνει στο προσκήνιο της ιστορίας με τα γεγονότα της Γαλλικής Επανάστασης (σελ. 181, 1^η στήλη)
- Οι «μάζες» επίσης ως συνέπεια της συμμετοχής του **λαού** στα γεγονότα της Γαλλικής Επανάστασης αναλαμβάνουν πρωταγωνιστικό ρόλο στις ιστορικές εξελίξεις (σελ. 181, 1^η στήλη)

Ιστορική αναδρομή

(που μπορεί να μας χρειαστεί στις εκθέσεις μας..) *συνέχεια*

- **Κατάργηση της δουλείας** (σελ. 162) ένα αίτημα που διατυπώθηκε από κάποιους διανοούμενους του Διαφωτισμού
- **Η σημασία της Παιδείας**
- Προετοιμάζεται από την **Αναγέννηση**, με το κίνημα του ανθρωπισμού και τον καθολικό άνθρωπο, μορφωμένος και άνθρωπος της δράσης, και ειδικά μετά την ανακάλυψη της **τυπογραφίας** και τη μαζική κυκλοφορία βιβλίων.
- Ενθαρρύνεται με το **Λουθηρανισμό**, με τη σημασία που δίνεται **στη Βίβλο** (Την Αγία Γραφή), ως τη μόνη αυθεντία για τον πιστό, και τη διαμόρφωση **προσωπικής άποψης**.
- Και τέλος στο **Διαφωτισμό** (σελ. 162, 2^η στήλη) η **Παιδεία του λαού θεωρήθηκε αναγκαία προϋπόθεση για τη βελτίωση της κοινωνίας**
- Σεβασμό στην προσωπικότητα του παιδιού και παιδαγωγική μέθοδος της **φυσικής διδασκαλίας** (Ρουσσό, « Αιμίλιος ή περί Αγωγής», 1762)

Εργασίες (σκέψη, προβληματισμοί, συζήτηση)

- Εθνικά σύμβολα (σημαίες, θυρεοί)
 - Εθνικοί ποιητές
 - Εθνική ταυτότητα (κείμενα)
 - Εθνικοί ύμνοι
-
- *Πώς οι ιδέες του Διαφωτισμού και οι Επαναστάσεις του 18^{ου} αιώνα, Αμερικανική, Γαλλική, με τις δύο θεμελιώδεις Διακηρύξεις τους, ανιχνεύονται διαχρονικά στα ιδρυτικά κείμενα και σύμβολα των σύγχρονων εθνών – κρατών.*